МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Кваліфікаційна робота

магістра

на тему **КУЛЬТУРНІ МАРКЕРИ ІДЕНТИЧНОСТІ**

УКРАЇНЦІВ В УМОВАХ ВИМУШЕНОЇ ЕМІГРАЦІЇ

Виконав студент 2 курсу, гр. 8.0352-мк-дн
спеціальності 035 «Філологія»
спеціалізації 035.033 «Слов'янські мови та література
(переклад включно), перша – польська»
освітньо-професійної програми
«Переклад та міжкультурні комунікації»
_____А. І. Сущевських

Керівник _____к. філол. н., доц. Бондаренко І.С.
Рецензент_____к. філол. н., доц. Доброскок С. О.

2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет *філологічний*
Кафедра *слов'янської філології*
Освітній рівень *магістр*
Спеціальність *035 «Філологія»*
Спеціалізація *035.033 «Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша –польська»*
Освітня програма *«Переклад та міжкультурні комунікації»*

З А Т В Е Р Д Ж У Ю
Завідувач кафедри
слов'янської філології
Павленко І. Я.
_____
"___" _____20__року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Сущевському Анатолію Івановичу

1. Тема роботи: *Культурні маркери ідентичності українців в умовах вимушеної еміграції,* керівник роботи *Бондаренко Ірина Станіславівна,* кандидат філологічних наук, доцент, затверджені наказом ЗНУ від 10 травня 2023 року № 693-с.
2. Термін подання студентом роботи – 01.02.2024 р.
3. Вихідні дані до роботи: тексти художніх творів українською та польською мовами, монографії та статті, присвячені аналізованій проблемі.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):
1) визначити культурні маркери ідентичності,
2) з'ясувати соціальну природу вимушеної еміграції як фактору впливу на культурну ідентичність,
3) схарактеризувати соціальнокомунікаційні аспекти культурних маркерів ідентичності,
4) проаналізувати вплив еміграції на збереження культурних маркерів ідентичності
5) окреслити роль мови у вимушеній еміграції,
6) вивчити роль соціальних мереж і спільности у збереженні культурних маркерів ідентичності українців.

5. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Бондаренко І.С.	07.10.2022	07.10.2022
Перший, другий розділ	Бондаренко І.С.	20.02.2023	20.02.2023
Третій розділ	Бондаренко І.С.	29.05.2023	29.05.2023
Висновки	Бондаренко І.С.	25.09.1023	29.05.2023

7. Дата видачі завдання *07.10.2023 р.*

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів написання дипломної Роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Збір та систематизація матеріалу	травень-червень 2023 р.	виконано
2	Аналіз науково-критичної літератури з обраної проблеми	липень 2023 р.	виконано
3	Вступ	серпень 2023 р.	виконано
4	Теоретичний аналіз культурних маркерів ідентичності	вересень 2023 р.	виконано
5	Дослідження культурних маркерів ідентичності українців в умовах вимушеної еміграції	жовтень 2023 р.	виконано
6	Емпіричне дослідження	грудень 2023 р.	виконано
7	Висновки	січень 2024 р.	виконано
8	Оформлення роботи	лютий 2024 р.	виконано
9	Захист роботи	березень 2024 р.	

Студент(ка) _____ _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи_____ І. С. Бондаренко
(підпис)

Нормоконтроль пройдено.

Нормоконтролер_____І. Л. Мацегора
(підпис)

РЕФЕРАТ

Текст кваліфікаційної роботи магістра 71 сторінка, 46 джерел.

Об'єкт дослідження – соціокультурна ідентичність українців, які змушені емігрувати.

Предмет дослідження – лексико-семантична репрезентація культурних маркерів ідентичності в умовах вимушеної еміграції українців у сучасному славістичному дискурсі, зокрема у соціальних мережах.

Мета роботи – вивчення соціальнокомунікаційних аспектів культурних маркерів ідентичності українців, які змушені емігрувати; дослідження спрямоване на аналіз впливу еміграції на збереження культурних маркерів ідентичності та визначення ролі соціальних мереж і спільнот у цьому процесі.

Під час написання роботи передбачається виконання таких ЗАВДАНЬ:

1) визначити теоретичні основи ідентичності та культурних маркерів;

2) дослідити контекст української еміграції;

3) визначити вплив еміграції на збереження культурних маркерів ідентичності українців;

4) дослідити роль мови у вимушеній еміграції та збереженні мовної ідентичності;

5) проаналізувати взаємодію українських емігрантів у соціальних мережах і спільнотах.

Актуальність роботи зумовлена динамікою інтенсивних змін і мобілізації національних та культурних ідентичностей, що значною мірою впливає на життя громадян, зокрема українців, які змушені залишати свою батьківщину через вимушену еміграцію. У цьому контексті, дослідження культурних маркерів ідентичності стає важливою проблемою для розуміння процесів формування та збереження ідентичності українців у вимушених еміграційних умовах.

Наукова новизна роботи полягає у вивченні соціальнокомунікаційних аспектів культурних маркерів ідентичності українців в умовах вимушеної еміграції та аналізі їх ролі у формуванні і збереженні ідентичності.

Методи дослідження – гіпотетико-дедуктивний метод, метод аналізу словникових дефініцій, компонентний аналіз, анкетування, спостереження, аналіз контенту в соціальних мережах.

Сфера застосування: матеріали роботи можуть бути використані при підготовці лекційних курсів із порівняльного літературознавства, теорії літератури, історії національних літератур (української та польської).

Ключові слова: ІДЕНТИЧНІСТЬ, КАРТИНА СВІТУ, КОНОТАЦІЯ, МЕТАМОВА, ДИСКУРС, СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ, СОЦІАЛЬНА КОМУНІКАЦІЯ, СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ.

ABSTRACT

Magister qualification work «Cultural markers of the identity of Ukrainians in the conditions of forced emigration» contains 71 pages. To perform the work 46 scientific sourses were treated.

The object of the study is the sociocultural identity of Ukrainians who are forced to emigrate.

The subject of the study is the lexical-semantic representation of cultural markers of identity in the conditions of forced emigration of Ukrainians in modern Slavic discourse, in particular in social networks.

The aim of the work is to study social communication aspects of cultural identity markers of Ukrainians who are forced to emigrate; the study is aimed at analyzing the impact of emigration on the preservation of cultural markers of identity and determining the role of social networks and communities in this process.

During the writing of the paper, the following TASKS are expected to be performed:

1) to determine the theoretical foundations of identity and cultural markers;

2) to investigate the context of Ukrainian emigration;

3) determine the influence of emigration on the preservation of cultural markers of the identity of Ukrainians;

4) investigate the role of language in forced emigration and preservation of linguistic identity;

5) analyze the interaction of Ukrainian emigrants in social networks and communities.

The relevance of the work is determined by the dynamics of intensive changes and mobilization of national and cultural identities, which significantly affects the lives of citizens, in particular Ukrainians who are forced to leave their homeland due to forced emigration. In this context, the study of cultural markers of identity becomes an important problem for understanding the processes of formation and preservation of the identity of Ukrainians in conditions of forced emigration.

The scientific **novelty** of the work consists in the study of socio-communication aspects of the cultural markers of the identity of Ukrainians in the conditions of forced emigration and the analysis of their role in the formation and preservation of identity.

Research methods – hypothetical-deductive method, method of analysis of dictionary definitions, component analysis, questionnaires, observations, analysis of content in social networks.

The scope: the materials of the work can be used in the preparation of lecture courses on comparative literature, theory of literature, history of national literatures (Ukrainian and Polish).

Key words: IDENTITY, WORLD PICTURE, CONNOTATION, META LANGUAGE, DISCOURSE, SOCIAL NETWORKS, SOCIAL COMMUNICATION, SOCIAL NETWORKS.

ЗМІСТ

ВСТУП…….. 7
РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ КУЛЬТУРНИХ МАРКЕРІВ ІДЕНТИЧНОСТІ …… 10
1.1 Поняття ідентичності в науковому дискурсі ……. 10
1.2 Культурні маркери ідентичності: визначення та класифікація 14
1.3 Вимушена еміграція як фактор впливу на культурну ідентичність 27
1.4 Соціально-комунікаційні аспекти культурних маркерів ідентичності ……... 30
Висновки до розділу 1……. 32

РОЗДІЛ 2
КУЛЬТУРНІ МАРКЕРИ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНЦІВ В УМОВАХ ВИМУШЕНОЇ ЕМІГРАЦІЇ: СОЦІАЛЬНОКОМУНІКАЦІЙНА ПАРАДИГМА ……..... 33
2.1 Історичний контекст української еміграції…… 33
2.2 Вплив еміграції на збереження культурних маркерів ідентичності 38

2.3 Роль мови у вимушеній еміграції:збереження мовної ідентичності 44
2.4 Соціальні мережі і спільности як фактори збереження культурних маркерів ……. 50
Висновки до розділу 2…… 60

ВИСНОВКИ…… 61
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ…… 63
Додаток А…… 68
Додаток Б……. 70

ВСТУП

Сучасний світ переживає період інтенсивних змін і мобілізації національних та культурних ідентичностей, що значною мірою впливає на життя громадян, зокрема українців, які змушені залишати свою батьківщину через вимушену еміграцію. У цьому контексті, дослідження культурних маркерів ідентичності стає важливою проблемою для розуміння процесів формування та збереження ідентичності українців у вимушених еміграційних умовах. Усі ці аспекти зумовили **актуальність** теми дослідження.

На думку Є. Головахи, С. Дембіцького, С. Макеєва, «після 24 лютого 2022 р. соціально-політична й соціально-економічна ситуація не тільки на європейському континенті набула і нових характеристик, і таких дилем можливого розвитку подій, вибір між якими майже неминуче стане «гіршим», не принесе швидких позитивних змін на краще».

З іншого боку, епоха глобалізації є одним із цивілізаційних викликів, які неодноразово переживало людство. У сучасних умовах, коли посилюються міграційні процеси та дедалі посилюються міжкультурні та міжмовні зв'язки, проблема національної ідентичності закономірно привертає увагу гуманістів. Актуальним постає дослідження семантики часто вживаного в гуманітарних текстах вербалізованого концепту «ідентичність». Він трактується в широкому історичному та геополітичному контекстах, проєктуючи висновки щодо державної політики, соціально-економічної ситуації, національно-культурних процесів у суспільстві.

Зауважимо, поняття національної ідентичності має неоднозначні, часом, контоаверсійні «паспорти» його використання. Так, за словами Б. Кравченка, «розвиток національної ідентичності є динамічним процесом. Рушійним моментом, що визначає силу національної свідомості, є специфіка поведінки еліт. Національна ідентичність – це не природний стан людства, а нове вирівнювання суспільства, яке відбувається тоді, коли еліти свідомо обирають етнічні символи як основу для мобілізації в змаганні з іншими елітами або за контроль над місцевим суспільством,

або за рівний чи привілейований доступ до можливості та ресурси, які виникають у процесі модернізації» [46, с. xviii].

Для української нації проблема національної ідентичності постає наріжним каменем формування державності. В аргентинському виданні «Української малої енциклопедії» (1958) цей термін маркований номінацією «відпорність на асиміляцію» [44, с. 163], яка, на думку упорядників, «відзначає український нарід». Цікавим фрагментом статті постає думка: «Ще цікавіша незвичайна відпорність українців супроти москалів: Україна вся, або частинно, була 300 років під московським пануванням. Спорідненість української й російської мови та сама релігія, а поза тим величезний політичний тиск і безоглядна русифікація, все це чинники, що повинні були не тільки облегшиги, але просто довести до об'єднання цих двох етнічних елементів. Тим часом, не вважаючи на цілковиту русифікацію суспільних верхів і української інтелігенції, в народній масі, як українській, так і російській, існувала завжди глибока свідомість взаємної відрубности. Вистачило кілька літ відносної свободи, і етнічна українська маса набрала повної національної свідомости. Москалі, що виявили колосальну асиміляційну здібність, коли мова про фінські племена на північ від Волги і Ками і глибину Сибіру, не здолали заспмілювати українців» [44, с. 163].

Об'єкт дослідження – соціокультурна ідентичність українців, які змушені емігрувати.

Предмет дослідження – лексико-семантична репрезентація культурних маркерів ідентичності в умовах вимушеної еміграції українців у сучасному славістичному дискурсі, зокрема у соціальних мережах.

Мета роботи – вивчення соціальнокомунікаційних аспектів культурних маркерів ідентичності українців, які змушені емігрувати; дослідження спрямоване на аналіз впливу еміграції на збереження культурних маркерів ідентичності та визначення ролі соціальних мереж і спільнот у цьому процесі.

Під час написання роботи передбачається виконання таких ЗАВДАНЬ:

1) визначити теоретичні основи ідентичності та культурних маркерів;

2) дослідити контекст української еміграції;

3) визначити вплив еміграції на збереження культурних маркерів ідентичності українців;

4) дослідити роль мови у вимушеній еміграції та збереженні мовної ідентичності;

5) проаналізувати взаємодію українських емігрантів у соціальних мережах і спільнотах.

Методи дослідження – гіпотетико-дедуктивний метод, метод аналізу словникових дефініцій, компонентний аналіз, анкетування, спостереження, аналіз контенту в соціальних мережах.

Практичні результати дослідження сприятимуть розумінню процесів формування і збереження ідентичності українських емігрантів, а також допоможуть у вдосконаленні теоретичного підходу до вивчення культурних маркерів ідентичності в умовах вимушеної еміграції. Отримані результати можуть бути використані у практиці роботи з українською діаспорою та сприяти збереженню та підтримці культурної ідентичності емігрантів.

Наукова новизна. Наукова новизна даної роботи полягає у вивченні соціально-комунікаційних аспектів культурних маркерів ідентичності українців в умовах вимушеної еміграції та аналізі їх ролі у формуванні і збереженні ідентичності.

Структура роботи. Магістерська робота складається з наступних розділів: Вступ, Розділ 1 (Теоретичний аналіз культурних маркерів ідентичності), Розділ 2 (Дослідження культурних маркерів ідентичності українців в умовах вимушеної еміграції), Додатки.

РОЗДІЛ І ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ КУЛЬТУРНИХ МАРКЕРІВ ІДЕНТИЧНОСТІ

1.1 Поняття ідентичності у науковому дискурсі

Тема ідентичності є важливим аспектом для розуміння того, хто ми є, як ми сприймаємо себе та яке місце ми займаємо в суспільстві. У контексті дослідження культурних маркерів ідентичності українців в умовах вимушеної еміграції, необхідно розглянути теоретичні аспекти цього поняття.

Слушну думку транслює О. Титар, зауважуючи: «Ідентичність виступає центральним елементом будь-якої культури, національна ідентичність фундаментує та структурує національну культуру. Г. Гегель свого часу відзначав, що ідентифікація відбувається тоді, коли людина стає дорослою і здатною творити культуру: рух тоталізації необхідний для утворення значень, оскільки їх становлення відбувається у боротьбі з тоталізацією. Ідентичності під впливом глобалізації як тоталізуються, так і зазнають розщеплення, це відповідає мультикультурному, регіональному та індивідуалізуючому впливу глобалізації на національні культури і національні ідентичності» [39, с. 7-8].

Ідентичність – це складне і багатогранне поняття, яке має безліч різних визначень. У загальному розумінні, ідентичність – усвідомлення себе як окремої особистості, яка належить до певної групи або спільноти. Вона формується під впливом різних факторів, таких як культура, історія, традиції, релігія, мова, сім'я, суспільство тощо.

Існує безліч типів ідентичності, таких як особиста, групова, соціальна, національна, культурна, релігійна, гендерна тощо. Кожна з них має свої власні характеристики та маркери.

Культурна ідентичність – це відчуття приналежності до певної культурної групи. Вона формується на основі спільних культурних цінностей, традицій, звичаїв, символів, мистецтва тощо.

Культурні маркери ідентичності – це видимі ознаки, які вказують на приналежність людини до певної культурної групи. Вони можуть бути

матеріальними (мова, одяг, їжа, мистецтво, архітектура тощо) або нематеріальними (вірування, цінності, норми, традиції тощо).

У науці функціонує система теорій ідентичності. Ідентичність – це складний і багатогранний процес, і розуміння його вимагає врахування різних теорій та підходів. Перш за все, варто звернути увагу на символічний інтеракціонізм, який вказує на те, що ідентичність формується через соціальну взаємодію та спілкування з іншими людьми. Індивід взаємодіє з оточуючими, сприймаючи себе через призму їхнього сприйняття. Психосоціальна теорія ідентичності звертає увагу на психологічні аспекти формування ідентичності. Вона вказує на роль самопізнання, самооцінки та самоідентифікації у процесі розуміння себе.Теорія соціального конструктивізму, з іншого боку, розглядає ідентичність як соціальний конструкт, що формується під впливом культурних, історичних та соціальних факторів. Ідентичність в цьому вимірі стає результатом взаємодії індивіда зі своєю культурною спільнотою.

Ідентичність має різні компоненти, які визначають, хто ми є та як ми відчуваємо себе у світі. Серед них персональна ідентичність, яка ґрунтується на особистих характеристиках та цінностях. Соціальна ідентичність, пов'язана з належністю до соціальних груп, включаючи націю, етнічну групу та релігійну спільноту. Культурна ідентичність, яка охоплює культурні знаки, традиції, мову та спадковість, які визначають нашу національну ідентичність.

Теоретичний аспект ідентичності є фундаментом для подальшого розуміння впливу еміграції на культурну ідентичність українців. Вивчення цього аспекту допоможе розкрити механізми формування і зміни ідентичності в умовах вимушеної еміграції та роль соціальної взаємодії в цьому процесі.Культурна ідентичність є ключовою складовою ідентичності, яка визначає, як людина сприймає себе в контексті своєї культурної спільноти. У контексті вимушеної еміграції, розуміння культурної ідентичності стає надзвичайно важливим.

Культурна ідентичність включає цінності, традиції, мову, мистецтво та інші атрибути культури, що характеризують культурну спільноту. Для української культурної ідентичності це включає українську мову, символіку, свята і

традиції.Культурна ідентичність формується під впливом сімейного виховання, освіти та взаємодії з культурною спільнотою. Для емігрантів збереження цієї ідентичності може бути важливим завданням, особливо у новому культурному середовищі. Культурні маркери – мова, мистецтво, музика та інші атрибути, грають важливу роль у збереженні та вираженні культурної ідентичності. Емігранти можуть використовувати ці маркери для збереження зв’язку зі своєю культурною спільнотою.

Вимушена еміграція може вплинути на культурну ідентичність через зміну географічного місця проживання та взаємодію з іншими культурами. Дослідження цього процесу допоможе зрозуміти вплив еміграції на культурну ідентичність українців.

Формування культурної ідентичності є складним та багатогранним процесом, який відображає те, як особистість сприймає себе в контексті своєї культури та спільноти, до якої вона належить. Ця тема має велике значення, оскільки культурна ідентичність впливає на багато аспектів життя людини, включаючи її цінності, переконання, стиль життя, спосіб взаємодії з іншими та самоусвідомлення.

Основні аспекти формування культурної ідентичності включають культурні фактори, індивідуальний досвід, соціальне середовище, глобалізацію та ідентичність та самовизначення. Культурні фактори охоплюють мову, традиції, обряди, кулінарні звичаї, мистецтво, музику та інші аспекти культури, які передаються від покоління до покоління і допомагають людині відчувати себе частиною своєї культурної спільноти. Індивідуальний досвід формується через особистий досвід, включаючи взаємодію з іншими культурами та подорожі, що впливає на сприйняття власної культурної ідентичності.

Соціальне середовище, включаючи сім'ю, школу, спільноту та масмедіа, також впливає на формування культурної ідентичності. Глобалізація відкриває можливості для обміну культурними цінностями та розширення культурного розмаїття, але також може призвести до втрати унікальності та асиміляції. Ідентичність та самовизначення грають роль у визначенні того, якою культурною групою людина себе відчуває.

Важливо зазначити, що культурна ідентичність є динамічним процесом, який може змінюватися з часом під впливом різних факторів. Конфлікти та взаємодія різних культур можуть супроводжувати формування культурної ідентичності, і мультикультуралізм може призвести до гібридної культурної ідентичності, де люди поєднують аспекти різних культур. Освіта відіграє важливу роль у розумінні та збереженні культурної спадщини. Культурна ідентичність також може змінюватися на різних етапах життя людини, наприклад, підлітки можуть шукати своє місце у світі та експериментувати зі своєю ідентичністю, включаючи культурну. У деяких випадках, люди можуть втрачати зв'язок зі своєю культурною ідентичністю через асиміляцію, міграцію або інші фактори.

Загалом, формування культурної ідентичності є індивідуальним та колективним процесом, який впливає на спосіб, яким люди бачать себе та інших. Розуміння цієї теми може сприяти сприйняттю та повазі до різних культур та спільнот, сприяти більшому розумінню і толерантності в сучасному глобальному світі. Збереження та розвиток культурної ідентичності є важливим завданням в сучасному світі. Це може сприяти збереженню культурної різноманітності та усвідомленню спільних цінностей. Для багатьох груп людей, особливо для меншин, збереження своєї культурної ідентичності може бути важливим засобом збереження самооцінки і відчуття належності.

Важливо наголосити, що формування культурної ідентичності не повинно супроводжуватися виключенням або ворожістю до інших культур. Навпаки, воно може сприяти більшому розумінню і толерантності до інших культур та сприяти міжкультурній гармонії.

Однак, важливо пам’ятати, що формування культурної ідентичності є індивідуальним процесом, і кожна людина має право на свободу вибору і самовизначення у цьому питанні. Деякі люди можуть відчувати себе більш прихильними до своєї національної або етнічної ідентичності, в той час як інші можуть більше ідентифікувати себе з універсальними цінностями або глобальною культурою.

Усвідомлення культурної ідентичності є важливою частиною особистісного розвитку і може сприяти збереженню та передачі культурних цінностей наступним поколінням. Водночас, воно може допомогти людям легше ідентифікувати себе в глобальному світі, де взаємодія з іншими культурами стає все більше загальною практикою.

Усі ці аспекти формування культурної ідентичності складають нитки, які сплітаються разом у житті кожної людини. Цей процес відображає багатоцінний розмаїття людських ідентичностей та сприяє багатшому розумінню світу, де ми живемо.

1.2 Культурні маркери ідентичності: визначення та класифікація

Культурні маркери ідентичності – це ключові атрибути, символи та елементи культури, які спільно визначають, виділяють та виражають ідентичність певної групи людей чи спільноти. Ці маркери відображаються в різних аспектах життя та взаємодії, і вони грають важливу роль у формуванні та визначенні ідентичності особистості.

Культурні маркери ідентичності можна розділити на кілька типів:

Матеріальні маркери – це видимі ознаки, які можна побачити або почути. До них відносяться: мова – це основний культурний маркер, який об’єднує людей в одну мовну спільноту. Одяг – зовнішній вигляд людини, який може вказувати на її приналежність до певної соціальної групи або культури. Їжа – це важлива частина культури, яка відображає традиції, звичаї та цінності певної групи людей. Мистецтво – творчий вираз, який відображає культуру і духовність народу. Архітектура – матеріальний вияв культури, який відображає її історію, традиції та цінності.

Нематеріальні маркери – це ознаки, які не можна побачити або почути, але які є неві'ємною частиною культури. До них відносяться: вірування – система цінностей і переконань, які визначають світогляд людини. Цінності – це те, що є важливим для людини і що вона прагне досягти. Норми – правила поведінки, які

регулюють життя людей у суспільстві. Традиції – звичаї і обряди, які передаються з покоління в покоління.

Культурні маркери ідентичності можуть бути матеріальними або нематеріальними, якісно різняться від культури до культури та можуть включати в себе такі аспекти:

1. Мова є одним із найсильніших культурних маркерів. Вона відображає спосіб, яким люди спілкуються, і включає в себе акценти, діалекти, мовні обереги, жаргон і лексичні особливості, які можуть бути специфічними для певного регіону або групи.

На думку В. Кулика, «мову можна означити як здатність людей спілкуватися й самовиражатися, точніше, засвоювати й використовувати системи спілкування та самовираження, що їх невипадково теж називають мовами. Мова – це система, визнана в такій здатності, тобто кодифікована й накинута в певних ділянках (на відміну від таких мов, інші системи звуть діалектами, сленґами, мішанками тощо, заперечуючи цими назвами саму їхню системність). Друге значення поняття «мова» пов'язує його з ідентичністю: мова – це система, що її використовує певна спільнота – насамперед нація, – ідентичність якої ця мова виражає. Тому в ідеалі має бути повна відповідність між мовами та націями чи, інакше кажучи, між мовами та національними ідентичностями, ключовим елементом яких є однойменні мови» [24, с. 158].

2. Традиції та обряди включають в себе ритуали, свята, обряди прийняття, весілля, похорони та інші специфічні практики, які передаються від покоління до покоління. Вони є важливими культурними маркерами, які визначають ідентичність і специфіку культури.

За словами Н. Кіндрачук, «Протягом багатьох віків особливе місце в культурно-духовному житті українців посідали звичаї, традиції та обряди. Саме в них найяскравіше відображалася історія, моральні цінності й культурні надбання українського народу, його боротьба проти національного гніту, прагнення до волі та незалежності. Українська обрядовість завжди мала велике суспільне,

пізнавальне, виховне та патріотичне значення, формувала національний світогляд українців» [19, с. 273].

3. Мистецтво, музика, танці, живопис та інші форми виразу культури є маркерами, які відображають художній дух та естетичні цінності групи або нації.

Поділяємо точку зору А. Зіненко, яка стверджує, що «проблема відображення ідентичності у мистецтві є однією з найскладніших. Міфи, образи, символи, архетипи — важливі засоби у цьому процесі. За їх допомогою глядач конструює нові або відновлює у пам›яті старі стереотипи та асоціації. Тобто мистецтво стає одним із найпотужніших засобів, який «…завдяки іманентно властивим йому можливостям емоційно-психологічного впливу» [17, с. 28] сприяє формуванню та утвердженню певної ідентичності. Специфіка мистецтва у тому, що воно візуалізує вербальні та просторові легенди й міфи, зосереджуючись на найважливішому, найактуальнішому, найвідповіднішому» [17, с. 154].

За словами О. Титар, «для розуміння культурних ідентичностей важливе значення має виокремлення певних історико-культурних типів розвитку ідентичностей (бароковий, романтичний, модерний і постмодерний типи), а також наявність парадигмальних типів розвитку ідентичності (масовий – елітарний, номадичний – доместичний, бароковий – класичний, раціональний – ірраціональний (символічний))» [39, с. 29].

4. Етнічні символи, такі як національні прапори, герби, національні герої та емблеми, є важливими маркерами ідентичності, які символізують приналежність до певної етнічної чи національної групи.

М. Шумка зауважує: «Символ є універсальним і глибинним ядром людської культури, найконцентрованішою формою вираження культурних смислів і цінностей, образним утіленням ідей та ідеалів, якими живе людина і якими зумовлюється розвиток і функціонування культури. Охоплюючи всі культурні феномени, символ подає універсальну форму вираження людського буття» [42, с. 153]. За словами дослідниці, добре розроблена національна символіка є характерною особливістю високорозвиненої нації. Українська національна символіка відновилася та всебічно розвивається з утвердженням незалежності

держави. За тривалий період більшовицької влади зі свідомості українців витіснялася пам’ять про національні святині – герб, прапор, гімн. Хоча в Конституції України в статті 20 закріплено національні символи – тризуб, синьо-жовтий прапор, текст і мелодію гімну, проте не всі громадяни України їх шанують, а з приводу їхньої історії виникнення, сутності і змістового навантаження ще й досі точаться дискусії [42, с. 153].

О. Титар вважає: «різноманітних теоріях релігійних мислителів підкреслюється об’єднуюча культуру сутність художнього образу. Подвійність образу полягає у його символічній, духовно-матеріальній стороні, коли образ не лише існує як ідея, але і як її втілення, у гегелівській філософії це призводить до розуміння образу як «воплотіння», «утілення» образу і «утілення» через образ своєї особистості у світі, що рівною мірою повинно преображати як особистість, так і культуру. Теорія образу у Флоренського являє собою як філософію мистецтва, так і богослов’я мистецтва. Образ мистецтва має як чуттєвий вимір, так і метафізичний вимір. Така єдність (холістичність) і така подвійність образу в мистецтві дозволяє нам говорити про нього як про символ. В істинному мистецтві образ візуального сприйняття, художній образ і Первообраз можуть бути ототожнені (іконопис)» [39, с. 304].

5. Територіальні особливості, такі як особливості ландшафту, архітектурні стилі, структура міст чи селищ, які є характерними для певної території.

На думку О. Титар, «Метафора спільної території як головного фактора об’єднання етнічної спільноти спирається на історичні та антропологічні міфи. Міф породжує особливу культурно-просторову конфігурацію, особливі закони візуального сприйняття та реакції на візуальну інформацію, є першим видом архаїчного мислення, але зберігає свої елементи і у сучасних культурах. Подібні властивості міфу досліджувались М. Еліаде [755-760], В. Топоровим [633-635, 248], О. Подосиновим [464], О. Ярмоленком [788] та ін.» [39, с. 83].

6. Релігійні символи, церковні обряди та релігійні свята є важливими маркерами ідентичності для вірян і відображають їхню релігійну належність.

В. Калач зазначає: «У сучасному світі відбувається розмивання сталих ідентичностей, що, у свою чергу, ускладнює визначення структури, форм і рівнів різних соціальних ідентичностей. На відміну від політичної, релігійна ідентичність формується паралельно з інституалізацією релігійних вірувань. У традиційних суспільствах релігійна ідентичність тривалий час була основою соціальної ідентифікації. Навіть у сучасних мусульманських суспільствах належність до "умми" як ідентифікаційна практика часто набагато сильніша, порівняно з національною, політичною або культурною формами ідентичності» [18, с. 31]. На його думку, світосприйняття релігійної сфери дійсності відбувається на основі актуалізації трьох основних складових релігійної ідентичності: когнітивної, афективної і поведінкової. Когнітивний компонент ідентичності містить у собі систему знань, переконань, цінностей, які засвоюються суб'єктом у процесі релігійної самоідентифікації на основі співставлення з іншою релігійною традицією. Натомість афективна складова релігійної ідентичності реалізується через механізми емоційної і вольової прив'язаності до релігійної традиції. Якщо через позитивні емоційні переживання людина виявляє ставлення до своєї релігійної спільноти, то негативні емоції зазвичай виявляються у співставленні своєї релігійної ідентичності з "чужою" ідентичністю.

7. Одяг та стиль вбрання можуть бути важливими маркерами ідентичності, особливо в етнічних чи релігійних групах.

С. Долеско вважає: «Народний одяг українців є трансляцією світогляду, культурного пласту, мистецьких вподобань, історичного шляху тощо. Сформований як гармонійний комплекс ряду елементів вбрання з деякими регіональними особливостями, він є візитною карткою українців у світі. Прицьому, навіть не зважаючи на ряд негативних факторів та історичнихподій, що відбувались і мають місце й на сьогодні» [15, с. 24]. На її думку, акі елементи вбрання, як плахти, свитки чи керсетки тощо, вийшли з щоденного вжитку, народна сорочка вціліла. І на даний час вона є потужним тран-слятором етнонаціональних рис народу. Ці процеси доцільно характеризувати як мисте-цтвознавчий трансфер. Дане поняття введено в науковий обіг в 2021році та є авторським баченням

процесу передачі культурно-мис-тецьких надбань від їх носіїв до інших, потенційних носіїв. Мистецтвознавчий трансфер української народної сорочки відбувся через передачу сучасним поколінням від предків їхнього бачення світу, життєвих устоїв, естетики, краси, гармонійності. Адже одяг є другим тілом людини. На початку XXісто-ліття цей предмет вбрання демонструє свою здатність до трансформації й, разом із тим, збереження своїх ключових ознак та смислів.Явище мистецтвознавчого трансферу вишитої сорочки на даний час відіграє важ-ливу роль у збереженні як матеріальних, так і нематеріальних надбань культури та мистецтва українців. Оскільки сорочка виконує функцію ретранслятора традиційної культури в досліджуваний період [15].

Визначення культурних маркерів ідентичності важливо для розуміння та аналізу культурних процесів, спільнот та індивідів. Ці маркери грають важливу роль у формуванні та вираженні ідентичності і допомагають людям зберігати свою специфіку та спадщину у сучасному світі.

Культурні маркери ідентичності відіграють важливу роль у формуванні та визначенні ідентичності різних культурних груп та спільнот. Ці маркери є ключовими атрибутами, символами та елементами культури, які визначають, виділяють та виражають ідентичність. Вони різноманітні та можуть бути класифіковані за різними критеріями, що відображають багатоаспектність культурної ідентичності.

Культурні маркери ідентичності виконують такі функції: ідентифікаційна функція – це функція, яка дозволяє людям відчувати свою приналежність до певної культурної групи. Символічна функція – це функція, яка дозволяє людям виражати свою культуру і духовність. Інтеграційна функція – це функція, яка сприяє об'єднанню людей в єдине культурне ціле. Диференційна функція – це функція, яка дозволяє людям відрізняти себе від представників інших культурних груп.

Одні з основних категорій класифікації культурних маркерів ідентичності включають матеріальні та нематеріальні маркери. Матеріальні маркери охоплюють фізичні атрибути культури, такі як одяг, їжа, архітектура, мистецтво та інші матеріальні об'єкти, які визначають ідентичність групи. З іншого боку,

нематеріальні маркери включають аспекти, які не можна доторкнутися, такі як мова, традиції, обряди, релігійні вірування, моральні цінності та інші духовні аспекти культури. Культурні маркери ідентичності також можуть бути класифіковані за їхньою зв'язаністю з етнічними чи національними групами. Етнічні маркери відображають специфічність конкретної етнічної групи та включають в себе мову, етнічні символи та обряди, які відзначають цю групу серед інших. З іншого боку, національні маркери характеризують ідентичність певної нації або держави та можуть включати герби, національні прапори, героїв та свята.

Релігійні маркери є ще однією важливою категорією ідентичності. Вони включають в себе релігійні символи, обряди, святкування свят та інші аспекти, які визначають релігійну ідентичність і віру.

Регіональні та географічні маркери також грають значущу роль у формуванні ідентичності. Регіональні маркери відображають ідентичність певного регіону або місця та можуть включати мову, культурні традиції та особливості ландшафту. Географічні маркери визначають зв'язок ідентичності з конкретними географічними особливостями, такими як гори, річки, озера та інші природні атрибути.

Соціальні та економічні маркери включають аспекти класової ідентичності, статусу та ролей у суспільстві. Соціальні маркери можуть відображатися в способі спілкування та поведінці, а економічні маркери визначаються економічним станом та занятістю.

Індивідуальні та колективні маркери ідентичності розглядаються як важливі аспекти. Індивідуальні маркери відображають особисту ідентичність окремої особи, включаючи її особисті переконання, стиль життя та інші особисті аспекти. Колективні маркери визначають ідентичність групи або спільноти, і вони можуть бути спільними для багатьох осіб.Класифікація культурних маркерів ідентичності допомагає розуміти різноманітність та складність культурного спадку та сприяє аналізу впливу

Територіальні маркери є важливою категорією культурних маркерів ідентичності, які визначають ідентичність групи або спільноти через їх зв'язок з

конкретними географічними об'єктами або регіонами. Ці маркери відображають, як місцевість та її природні особливості впливають на сприйняття та самоусвідомлення індивідів або груп, роблячи їх частиною певної культурної спільноти.Територіальні маркери можуть бути різноманітними. Однією з найрозповсюдженіших форм територіальних маркерів є символічне значення конкретних місць, таких як святині, об'єкти природи (гори, річки, озера) або історичні пам'ятки. Ці місця можуть бути важливими для релігійних обрядів, об'єктами культового спільнотства або просто символізувати історичні чи культурні події.

Мова також може бути територіальним маркером, оскільки деякі регіони мають свої діалекти, мовні особливості або навіть власну мову. Мова стає не лише способом спілкування, але і важливим атрибутом культурної ідентичності для тих, хто проживає в конкретному регіоні.Також, територіальні маркери можуть включати в себе обряди та традиції, пов'язані з природними явищами або сезонами, що характерні для певної місцевості. Ці обряди та традиції створюють зв'язок між спільнотою та природним середовищем та роблять культурну спадщину більш багатошаровою.

Територіальні маркери можуть мати велике значення для формування культурної ідентичності та самоусвідомлення індивідів. Вони сприяють відчуттю приналежності до певної місцевості та сприйняттю ідентичності як частини більшого культурного контексту. Таким чином, територіальні маркери розширюють розуміння того, як культурна ідентичність взаємодіє

Етнічні маркери є важливими складовими культурних маркерів ідентичності і грають ключову роль у визначенні ідентичності етнічних груп та спільнот. Ці маркери відображають специфічні атрибути, символи та аспекти культури, які роблять дану етнічну групу унікальною та відрізняють її від інших.Етнічні маркери можуть включати мову та писемність, які є одними з найважливіших атрибутів культури. Мова не лише є засобом спілкування, але також відображає унікальність етнічної групи та допомагає зберегти її ідентичність. Писемність також грає важливу роль у збереженні культурної спадщини.

Символіка та емблеми є іншими етнічними маркерами, які визначають ідентичність групи. Етнічні символи можуть включати прапори, герби, емблеми, національні костюми та інші візуальні атрибути, які репрезентують групу та її культурні цінності.Релігійні вірування та обряди також є суттєвими етнічними маркерами. Етнічні групи можуть відзначати святкування та обряди, які відображають їхню релігійну ідентичність та специфічні вірування.

Історичні події та легенди є іншими важливими етнічними маркерами, які розповідають про минуле та спадок етнічної групи. Ці історичні розповіді та спогади допомагають зберегти та передавати культурну спадщину від покоління до покоління.Традиції та обряди, пов'язані з різними життєвими подіями, такими як народження, одруження та смерть, також є важливими етнічними маркерами. Вони відображають специфічність підходу етнічної групи до цих подій та підтримують її ідентичність. Зв’язок з територією також може бути важливим аспектом етнічних маркерів. Деякі етнічні групи мають тісний зв'язок з певною місцевістю або землею, і цей зв'язок впливає на їхню ідентичність та сприйняття себе як частину конкретного регіону.

Загалом, етнічні маркери є важливими для формування та визначення ідентичності етнічних груп та спільнот. Вони відображають багатоаспектну та унікальну природу культурної ідентичності, репрезентують її складність та багатогранність.

Релігійні маркери є суттєвою частиною культурних маркерів ідентичності, які визначають ідентичність та самоусвідомлення групи чи спільноти через їх зв'язок з релігійними віруваннями та практиками. Релігія грає ключову роль у формуванні ідентичності багатьох індивідів і етнічних груп, а її релігійні маркери включають в себе різноманітні аспекти, що відображаються в релігійних обрядах, символіках, віруваннях і спільній практиці.Один із основних релігійних маркерів - це релігійні символи та емблеми. Вони включають в себе ікони, хрести, святині, божественні знаки та інші об'єкти, які відображають конкретні релігійні вірування і ідентичність. Релігійні символи можуть бути використані для ідентифікації конкретної релігійної спільноти і її членів.

Релігійні обряди і святкування також є важливими релігійними маркерами. Ці обряди включають в себе релігійні обряди посвячення, весільні церемонії, поминальні служби та інші релігійні практики, які відображають специфіку вірувань і релігійних цінностей групи чи спільноти.Релігійні тексти та література також відіграють важливу роль у формуванні релігійних маркерів. Святі книги, тексты і релігійна література є не лише джерелами віри та настанов, але і символами ідентичності для вірян. Вони мають велике значення у визначенні релігійної спадщини та цінностей групи.

Релігійна архітектура та місця поклоніння також можуть бути релігійними маркерами. Церкви, мечеті, храми, синагоги та інші релігійні споруди стають символами віри та важливими місцями для спільнотиСвященні місця та паломництва відіграють роль у формуванні релігійних маркерів. Відвідування святих місць, паломництво до святинь та інших релігійних локацій стають важливими виразами релігійної ідентичності та віри. Важливо відзначити, що релігійні маркери можуть варіюватися від однієї релігійної групи до іншої і впливати на ідентичність і сприйняття світу її прихильників. Релігійні маркери відображають багатоаспектну природу релігійної ідентичності та роблять її багатогранною і складною.

Культурні символи є ключовими компонентами культурних маркерів ідентичності та грають важливу роль у формуванні і вираженні культурної ідентичності індивідів та спільнот. Культурні символи включають в себе різноманітні атрибути, об'єкти, знаки та звичаї, які відображають конкретну культуру та відокремлюють її від інших. Одним з основних видів культурних символів є національні символи. Ці символи включають в себе національний прапор, герб, гімн, які репрезентують державу та національну ідентичність. Наприклад, американський прапор та гімн "The Star-Spangled Banner" є національними символами Сполучених Штатів, які об'єднують громадян та відображають їхню патріотичну ідентичність.

Мова також є важливим культурним символом, який передає ідентичність та специфіку культури. Мовні символи включають в себе алфавіт, писемність, мовні

вирази та фразеологію, які відображають культурну спадщину і специфічність мови. Наприклад, ідеографічні символи у китайській писемності є унікальними для китайської культури та відіграють важливу роль у вираженні її ідентичності.Традиції та обряди також є важливими культурними символами, які відображають ідентичність та спільні цінності. Ці символи включають в себе релігійні обряди, святкування, ритуали, які відзначають різні життєві події та свята. Наприклад, китайське святкування Нового року з його традиційними обрядами та символами, такими як червоні конверти та символи зодіаку, є важливими для китайської культури.

Культурна символіка також може включати в себе мистецтво, музику, літературу та інші вирази культури, які передають ідентичність та специфіку культури. Наприклад, фрески Мікеланджело в Сикстинській капели є символом величі і релігійної ідентичності християнського мистецтва.Територіальні символи, такі як знаки міста або країни, також є важливими культурними символами, які репрезентують конкретні місця та їхню ідентичність. Наприклад, Торонтська вежа є символом Торонто, Канада, і відображає ідентичність цього міста.

Культурні символи грають важливу роль у вираженні та збереженні культурної ідентичності, а також у сприйнятті та розумінні інших культур. Вони допомагають індивідам і спільнотам відзначати свою унікальність та спільні цінності, що формує різноманітність і багатство світових культур.

Мовні маркери є ключовою складовою культурних маркерів ідентичності і визначають ідентичність індивідів та спільнот через їх зв'язок з конкретною мовою або мовами. Мова є не лише комунікаційним інструментом, але і важливим символом ідентичності, спадщини та культурного самовираження. Одним з основних мовних маркерів є рідна мова. Рідна мова є мовою, якою індивід виріс і яку вивчав на ранніх етапах свого життя. Вона несе в собі культурну спадщину, традиції та цінності спільноти. Збереження рідної мови та її використання в спілкуванні відображає приналежність до певної культурної групи і її ідентичність.

Мова також включає в себе діалекти, акценти та мовні особливості, які можуть бути мовними маркерами конкретного регіону чи етнічної групи.

Наприклад, британський акцент і вживання певних слів може свідчити про приналежність до Великої Британії, в той час як південний акцент в Сполучених Штатах є маркером південної американської культури.

Мовні символи та алфавіт також є мовними маркерами, які можуть вказувати на конкретну мову або культурну групу. Наприклад, кирилиця вказує на російську, українську та інші слов'янські мови, в той час як китайські ієрогліфи є символами китайської мови та культури. Мовні обряди та традиції є важливими мовними маркерами. Релігійні молитви, обряди посвяти, весільні обряди та інші релігійні чи культурні церемонії виконуються на конкретній мові і відображають мовну ідентичність та специфічність культури. Мовні маркери також можуть включати в себе лексичні та граматичні особливості мови, які репрезентують конкретну групу або регіон. Наприклад, вживання певних слів чи виразів може бути маркером культурного походження чи етнічної ідентичності.

Мовні маркери є важливими для визначення та вираження культурної ідентичності, а також для спілкування та сприйняття інших культур. Вони є важливою частиною національної та етнічної ідентичності, а також грають важливу роль у збереженні та передачі культурної спадщини.

Мистецькі та культурні вирази є ще одним важливим культурним маркером ідентичності, оскільки вони відображають творчість, цінності, традиції та специфіку конкретної культури або спільноти. Ці вирази включають в себе різні види мистецтва, літератури, музики, танців, архітектури та інші вирази культури, які відображають креативність та індивідуальність культурної групи.

Мистецтво, включаючи живопис, скульптуру, графіку, фотографію та інші види візуального мистецтва, є важливим маркером ідентичності. Художні твори відображають культурні обряди, історію, віру, традиції та відношення до природи, а також виражають почуття та емоції. Наприклад, релігійні ікони у православному християнстві або традиційні маорійські різблені дерев'яні скульптури є мистецькими виразами відповідних культурних ідентичностей.

Література, які включає в себе поезію, прозу, драму та інші літературні жанри, відображає менталітет, історію та цінності культури. Літературні твори

можуть бути способом вираження традиційних оповідей, легенд та історій, які сприяють збереженню культурної спадщини.Музика є ще однією важливою формою мистецького та культурного виразу. Різні жанри музики, такі як класична, фольклорна, поп, рок, реггі та інші, відображають культурну смакованість та стилі життя. Інструменти, мелодії та ритми вказують на ідентичність та специфіку культурної музичної спадщини. Танці відображають фізичний вираз культури та ідентичності. Танці можуть бути частиною релігійних обрядів, святкувань або традиційних виступів і відображають специфіку культурного спадку.

Архітектура і дизайн також є культурними виразами, які відображають ідентичність та стиль культури. Будівлі, структури, одяг та предмети побуту можуть мати особливий дизайн, що вказує на походження та цінності культури. Мистецькі та культурні вирази грають важливу роль у формуванні, вираженні та збереженні культурної ідентичності. Вони передають унікальність та багатство кожної культури, сприяють взаєморозумінню та обміну ідеями між різними культурними спільнотами, а також сприяють розкриттю та розширенню культурного розмаїття у світі.

Специфічні традиції та обряди також відносяться до важливих культурних маркерів ідентичності, які визначають культурну приналежність та відображають історію, цінності та різноманітність різних культур та спільнот. Ці традиції і обряди можуть бути пов’язані з релігією, історією, природними явищами, сімейними цінностями та багатьма іншими аспектами культури. Один із видів специфічних традицій та обрядів пов'язаний з релігією. Релігійні обряди, такі як хрестини, весілля, похорони, святкування релігійних свят та інші релігійні обряди, є важливими моментами в житті культурної групи і їхньої ідентичності. Ці обряди відображають віру, духовні цінності та традиції цієї культури.

Традиції та обряди також можуть бути пов'язані з історією та спільними досвідами культурної групи. Наприклад, національні свята, пам'ятні заходи, вшанування героїв або подій і інші події можуть бути важливими символами ідентичності та національної гордості.Специфічні традиції та обряди також включають в себе традиційний одяг, гончарство, роботу з текстилем, готування

страв, різні види рукоділля та мистецтва, які передаються від покоління до покоління. Ці ремесла та мистецтва відображають унікальність культурної спадщини та навички спільноти.

Природні об'єкти та природні явища також можуть стати об'єктом специфічних традицій та обрядів. Наприклад, святкування земельних обрядів, ритуали, пов'язані з природними циклами, та інші природоохоронні обряди відображають зв'язок культури з природою.Специфічні традиції та обряди є важливою складовою культурної ідентичності та сприяють збереженню та передачі специфіки культури від покоління до покоління. Вони відображають глибокі значення, які культурна спільнота надає певним подіям, об'єктам та діям, і грають важливу роль у формуванні та підтримці культурної різноманітності у світі.

1.3. Вимушена еміграція як фактор впливу на культурну ідентичність

Вимушена еміграція є складним і динамічним фактором, який може суттєво вплинути на культурну ідентичність осіб і груп. Цей процес виникає, коли люди залишають свою батьківщину через різні обставини, такі як війни, природні катастрофи, політичні конфлікти, економічна нерівність або переслідування.

Вимушена еміграція може мати значний вплив на культурну ідентичність з ряду причин:

1. Збереження та втрата культурної спадщини. Емігранти стикаються з викликом збереження своєї культурної спадщини в іншому середовищі. Деякі можуть активно дбати про збереження своєї мови, традицій, обрядів та культурних цінностей, в той час як інші можуть стикатися з ризиком втрати цих аспектів своєї ідентичності через асиміляцію або невпізнавання їхньої культури в новому середовищі.

2. Адаптація до нового середовища. Емігранти часто вимушені адаптуватися до нового культурного, соціального та економічного середовища. Це може включати в себе вивчення нової мови, прийняття нових соціокультурних норм і звичаїв, а також асиміляцію в нову спільноту.

3. Збереження індивідуальної ідентичності. Вимушена еміграція може викликати питання самоусвідомлення, індивідуальної ідентичності та місця особи в новому середовищі. Емігранти можуть шукати баланс між збереженням своєї культурної ідентичності і адаптацією до нового життя.

4. Взаємодія з іншими культурами. Емігранти найчастіше стикаються з іншими культурами і спільнотами в новому середовищі. Ця взаємодія може призвести до обміну культурними цінностями, інтернаціоналізації та створення гібридних культурних ідентичностей.

5. Психологічні аспекти. Вимушена еміграція може викликати стрес, тривогу та почуття втрати для емігрантів, що може вплинути на їхню культурну ідентичність і самоусвідомлення;

Усі ці аспекти роблять вимушену еміграцію складним викликом для збереження та розвитку культурної ідентичності. Важливо підтримувати психологічну та соціокультурну підтримку для емігрантів, а також сприяти розумінню та повазі до різних культур та спільнот у приймаючому суспільстві. Вимушена еміграція є складним і динамічним фактором, який може суттєво вплинути на культурну ідентичність осіб і груп. Цей процес виникає, коли люди залишають свою батьківщину через різні обставини, такі як війни, природні катастрофи, політичні конфлікти, економічна нерівність або переслідування.

Вимушена еміграція – це процес переміщення людей з їхньої країни походження в іншу країну внаслідок воєнних дій, політичних переслідувань, природних катаклізмів тощо. Вона є значним фактором впливу на культурну ідентичність людей.

Вимушена еміграція може призвести до таких змін у культурній ідентичності: втрата зв'язку з рідною культурою. Вимушено емігранти часто втрачають зв'язок зі своєю рідною культурою. Це може бути пов'язано з тим, що вони живуть у країні, де домінує інша культура, або з тим, що вони не мають можливості підтримувати зв'язок з рідною країною.

Адаптивація до нової культури. Вимушено емігранти повинні адаптуватися до нової культури, в якій вони живуть. Це може призвести до змін у їхніх цінностях, нормах, традиціях тощо.

Формування нової культурної ідентичності. Вимушено емігранти часто формують нову культурну ідентичність, яка поєднує в собі елементи їхньої рідної культури та культури країни, в якій вони живуть

Вимушена еміграція може мати значний вплив на культурну ідентичність з ряду причин: збереження та втрата культурної спадщини. Емігранти стикаються з викликом збереження своєї культурної спадщини в іншому середовищі. Деякі можуть активно дбати про збереження своєї мови, традицій, обрядів та культурних цінностей, в той час як інші можуть стикатися з ризиком втрати цих аспектів своєї ідентичності через асиміляцію або невпізнавання їхньої культури в новому середовищі.

Адаптація до нового середовища. Емігранти часто вимушені адаптуватися до нового культурного, соціального та економічного середовища. Це може включати в себе вивчення нової мови, прийняття нових соціокультурних норм і звичаїв, а також асиміляцію в нову спільноту;

Збереження індивідуальної ідентичності. Вимушена еміграція може викликати питання самоусвідомлення, індивідуальної ідентичності та місця особи в новому середовищі. Емігранти можуть шукати баланс між збереженням своєї культурної ідентичності і адаптацією до нового життя.

Взаємодія з іншими культурами. Емігранти найчастіше стикаються з іншими культурами і спільнотами в новому середовищі. Ця взаємодія може призвести до обміну культурними цінностями, інтернаціоналізації та створення гібридних культурних ідентичностей

Психологічні аспекти. Вимушена еміграція може викликати стрес, тривогу та почуття втрати для емігрантів, що може вплинути на їхню культурну ідентичність і самоусвідомлення.

Формування нової культурної ідентичності. Вимушено емігранти часто формують нову культурну ідентичність, яка поєднує в собі елементи їхньої рідної

культури та культури країни, в якій вони живуть. Нова культурна ідентичність може бути результатом таких факторів:

Час, проведений у новій країні. Чим більше часу вимушено емігранти проводять у новій країні, тим більше вони адаптуються до її культури. Це може призвести до того, що вони почнуть приймати цінності, норми, традиції тощо нової культури.

Контакти з людьми з нової культури. Вимушено емігранти, які мають багато контактів з людьми з нової культури, більш схильні до адаптації до її культури.

Виховання дітей. Діти вимушено емігрантів часто виховуються в культурному середовищі, яке поєднує в собі елементи їхньої рідної культури та культури країни, в якій вони живуть. Це може призвести до того, що вони сформують нову культурну ідентичність.Вимушена еміграція є складним досвідом, який може мати значний вплив на культурну ідентичність людей. Вона може призвести до втрати зв'язку з рідною культурою, адаптації до нової культури та формування нової культурної ідентичності.

1.4 Соціально-комунікаційні аспекти культурних маркерів ідентичності

Соціальнокомунікаційні аспекти культурних маркерів ідентичності відіграють важливу роль у формуванні, розумінні та вираженні культурної ідентичності людей та груп. Ці аспекти охоплюють способи, якими люди спілкуються, виражають свою культурну ідентичність та взаємодіють з іншими членами суспільства.

Основні питання, пов'язані з соціально-комунікаційними аспектами культурних маркерів ідентичності, включають:

Мова відіграє ключову роль у вираженні культурної ідентичності. Вона не лише передає інформацію, але і відображає спосіб мислення, цінності та традиції культури. Мовна комунікація включає в себе розмову, письмовість, літературу, мовлення та інші аспекти спілкування. Люди можуть ідентифікувати себе з певною мовою або діалектом як частиною своєї культурної ідентичності. Мовленнєва

ідентичність може включати в себе практики, які підтримують або втрачають мовну спадщину, а також взаємодію з іншими говорінням.

Мовний бар'єр. Спілкування між різними мовами може призводити до мовних бар'єрів, які впливають на взаєморозуміння та взаємодію між культурами. Розуміння цих бар'єрів та шляхів подолання їх є важливою частиною міжкультурного спілкування.

Масмедіа і культурна ідентичність. Масмедіа, такі як телебачення, радіо, інтернет та соціальні медіа, впливають на формування і сприйняття культурної ідентичності. Вони можуть поширювати культурні стереотипи, але також сприяти обміну культурними цінностями та відкривати нові можливості для виразу культурної ідентичності.

Культурні символи та обряди слугують засобами вираження культурної ідентичності та комунікації між культурними групами. Вони можуть бути використані для визначення групової належності та вираження важливих цінностей.В світі глобалізації, спілкування між різними культурами та національностями стає все важливішим. Інтернаціональна комунікація вимагає розуміння та поваги до різних культурних маркерів ідентичності для досягнення ефективного спілкування.Для розвитку міжкультурної комунікації та взаєморозуміння важливо включати міжкультурну освіту у навчальні програми. Це сприяє свідомому розумінню та прийняттю різних культурних ідентичностей.

Соціально-комунікаційні аспекти культурних маркерів ідентичності є важливими для розуміння, як люди виражають, сприймають та взаємодіють на рівні культурної ідентичності. Розуміння цих аспектів сприяє покращенню міжкультурного спілкування та сприйняттю різних культур у сучасному суспільстві.

Висновки до Розділу І

Вимушена еміграція може мати значний вплив на культурну ідентичність з ряду причин: збереження та втрата культурної спадщини. Емігранти стикаються з викликом збереження своєї культурної спадщини в іншому середовищі. Деякі можуть активно дбати про збереження своєї мови, традицій, обрядів та культурних

цінностей, в той час як інші можуть стикатися з ризиком втрати цих аспектів своєї ідентичності через асиміляцію або невпізнавання їхньої культури в новому середовищі.

Соціальне середовище, включаючи сім'ю, школу, спільноту та масмедіа, також впливає на формування культурної ідентичності. Глобалізація відкриває можливості для обміну культурними цінностями та розширення культурного розмаїття, але також може призвести до втрати унікальності та асиміляції. Ідентичність та самовизначення грають роль у визначенні того, якою культурною групою людина себе відчуває.

РОЗДІЛ ІІ ДОСЛІДЖЕННЯ КУЛЬТУРНИХ МАРКЕРІВ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНЦІВ В УМОВАХ ВИМУШЕНОЇ ЕМІГРАЦІЇ

2.1 Історичний контекст української еміграції

Історичний контекст української еміграції є важливим фактором, який сильно вплинув на формування культурних маркерів ідентичності українських емігрантів. Поштовхом до вимушеної еміграції були різні історичні події, які перетворили життя багатьох українців та змусили їх залишити рідну землю.

Російсько-українська війна призвела до безпрецедентної соціальної кризи: 5,9 мільйонів людей залишити свої домівки в пошуках безпеки, захисту та допомоги по всій Європі, було зафіксовано понад 5,1 мільйонів перетинів кордону з Румунією. Уряд і партнери, зокрема громадянське суспільство, приватний сектор, волонтери та міжнародні організації, відреагували на кризу у ключі допомоги.

Перша світова війна (1914-1918) та Громадянська війна в Україні (1917-1921) спричинили масові переселення, втрату життя, та політичні зміни в Україні, що вплинули на різні соціальні групи. Велика частина українського населення була вимушена залишити свої домівки. Історичний контекст Першої світової війни (1914-1918) та Громадянської війни в Україні (1917-1921) є важливим фактором, який мав суттєвий вплив на формування культурних маркерів ідентичності українських емігрантів під час вимушеної еміграції. Цей період характеризувався складними подіями та тривожними змінами, які визначили подальший розвиток українського народу як в Україні, так і за її межами.

Початок Першої світової війни призвів до драматичних зрушень. Україна перебувала під владою Російської та Австро-Угорської імперій, і війна спровокувала значні зміни у житті населення. Велика кількість українців була мобілізована на фронт, що призвело до втрат життя та розривів у родинах. Внаслідок бойових дій багато сіл та міст були пошкоджені, і це змусило людей шукати нові місця проживання. Громадянська війна в Україні (1917-1921) ще більше загострила ситуацію. У цей період з'явилися різні державні утворення, включаючи Українську Народну Республіку, Директорію та Українську Радянську

Соціалістичну Республіку. Це викликало політичну нестабільність та конфлікти, які призвели до масових переселень і розривів в суспільстві. Сільське населення та інтелігенція, включаючи культурних діячів, опинилися серед тих, хто був вимушений залишити свої домівки.

Вимушена еміграція стала реальністю для багатьох українців під час цих подій. Люди намагалися знайти притулок у країнах, які залишилися на боці союзників під час війни, таких як США, Канада, Аргентина, Бразилія та інші. Цей період мав глибокий вплив на соціальні групи, включаючи селян та інтелігенцію. Інтелігенція, зокрема, втратила можливість розвивати свою культурну ідентичність в Україні та змушена була продовжити її збереження в еміграції. Цей період Першої світової війни та Громадянської війни в Україні залишив глибокий слід в історії українського народу. Вимушена еміграція стала важливим елементом формування культурних маркерів ідентичності українців в умовах військових конфліктів та політичної нестабільності. Ця діаспора продовжує впливати на культурну, соціальну та політичну діяльність українського народу як в Україні, так і в усьому світі.

Голодомор (1932-1933) став страшним сталінським геноцидом, який призвів до масового голоду та смерті мільйонів українців. Багато людей вижили завдяки еміграції в інші країни. Голодомор, який тривав з приблизно 1932 по 1933 рік, став однією з найжахливіших сторінок в історії України та страшним сталінським геноцидом. Цей період характеризувався економічною кризою, масовим голодом, і смертельними наслідками для мільйонів українців.

Причиною Голодомору були кілька факторів. Одним з них була колективізація сільськогосподарських угідь, яка була проведена радянськими владами. Ця політика призвела до конфіскації зерна та продуктів сільськогосподарської продукції, призначених для масової експорта, і це призвело до нестачі їжі в Україні.

Другим важливим чинником була політика репресій і терору соціальних груп, зокрема куркульської верстви (селянського підпільного населення). Режим

Сталіна призначив завдання виживанням та перевірками для селян, що зробило неможливим отримання необхідних продуктів харчування для багатьох.

Голодомор призвів до масового голоду та смерті мільйонів українців, особливо дітей, літніх людей та вразливих груп населення. Свідчення очевидців та документи того часу описують жахливі умови, в яких жили люди. Інша сторона цієї трагедії - спроби українців вижити та врятувати свої родини. Багато людей вижили завдяки еміграції в інші країни.У цьому контексті багато українців намагалися втекти з України в пошуках їжі та притулку. Багато з них спробували емігрувати в країни, де сподівалися знайти кращі умови для виживання, такі як США, Канада, Аргентина та інші. Еміграція стала дорогоцінною можливістю для виживання та для захисту від страшної трагедії Голодомору.

Голодомор залишив глибокий слід в історії України і пам'ятається як одна з найжахливіших та найбільш трагічних подій XX століття. Ця трагедія мала серйозний вплив на культурну ідентичність українців і підкреслила необхідність збереження і пам'яті про історичні події, які сформували характер і спільну ідентичність нації.

Друга світова війна (1939-1945) та післявоєнна репресія призвели до руйнування та переселення населення, а після війни комуністичний режим продовжив репресії проти незалежної думки та культурних виявів. Цей період в історії України і української діаспори характеризувався руйнуванням, переселенням, а також репресіями проти незалежної думки та культурних виявів.

Під час Другої світової війни Україна знову стала полем бойових дій, і її населення зазнало серйозних випробувань. Територія України була окупована нацистською Німеччиною і її союзниками, що призвело до руйнування міст і сіл, масового розстрілу населення, голоду та страждань цивільного населення. Багато українців були примусово переміщені або працювали в примусових робочих лагерях.

Після завершення війни Україна стала частиною Радянського Союзу. Комуністичний режим під керівництвом Сталіна продовжив репресії проти незалежної думки та культурних виявів. Було обмежено свободу слова, цензура

стала розповсюдженим явищем, і культурна ідентичність українців піддавалася активному пригніченню. Інтелектуали, письменники, вчені та діячі культури, які спробували виразити українську національну ідентичність або опублікувати недозволені твори, потрапляли під репресії, були арештовані, засуджені або вислані.

Цей період став часом важких випробувань для українців, які намагалися зберегти свою культурну ідентичність та національну свідомість в умовах жорсткого політичного тиску. Багато з них вибирали шлях еміграції, щоб уникнути політичних переслідувань та зберегти свободу виразу. У цьому контексті українська еміграція знову грала важливу роль в збереженні української культурної спадщини та національної ідентичності. Емігранти створювали українські громади, організації, видавали періодичні видання та підтримували українську мову, мистецтво і культуру. Вони допомагали зберегти пам'ять про події в Україні та продовжували підтримувати національний дух українців, які залишилися в Україні та за кордоном. Цей період став важливою частиною історії української еміграції, і він додав ваги до дослідження культурних маркерів ідентичності українців у вимушених умовах еміграції.

Під час вимушеної еміграції з України в роки радянського режиму, багато українців були змушені залишити свої рідні землі через політичні репресії, голодомори та економічний тиск. Вони стикнулися з необхідністю адаптації до нових соціальних та культурних умов у країнах, куди вони емігрували, зберігаючи при цьому свою українську ідентичність та спадщину.

У другій половині XX століття та на початку XXI століття, коли Україна стала незалежною державою, еміграція з України прийняла новий характер. Люди переїжджали за кордон у пошуках кращих економічних можливостей, освіти та політичної стабільності.Ці численні хвилі української еміграції створили різноманітну та багатошарову спільноту українців у світі. Ця спільнота сприяла збереженню та розвитку української культури та ідентичності, впливаючи на культурний ландшафт різних країн. Українська еміграція також має важливий вплив на взаєморозуміння та співпрацю між Україною та іншими країнами.

Радянська окупація та контроль після Другої світової війни обмежили свободу виразу культурної ідентичності та релігійної практики. У цьому історичному контексті українські емігранти виявили себе в ситуації вимушеної еміграції. Вони намагалися зберегти свою культурну ідентичність, мову, традиції та інші культурні маркери у незнайомих країнах. Емігранти створювали українські громади, організації та медіа, які сприяли збереженню культурної спадщини та комунікації між спільнотами.

Дослідження культурних маркерів ідентичності українців в умовах вимушеної еміграції допомагає розуміти, як українці зберігали свою культурну ідентичність, адаптувалися до нових умов та взаємодіяли з іншими культурами. Це дослідження допомагає краще розуміти вплив історичних подій на формування культурної ідентичності українців та їхню роль у світовому контексті.

Вимушена еміграція українців у 2022 році

24 лютого 2022 року Росія розпочала повномасштабне вторгнення в Україну. Внаслідок бойових дій та російської агресії в Україні було зруйновано чи пошкоджено тисячі будинків, інфраструктури та промислових об'єктів. Мільйони українців були змушені покинути свої домівки. За даними Агентства ООН у справах біженців, станом на 31 серпня 2022 року внаслідок війни в Україні було вимушено переміщено понад 12,8 мільйона осіб, з них понад 8,8 мільйона перетнули кордон України. Найбільше українських біженців прийняли Польща (4,3 мільйона), Румунія (1,1 мільйона), Молдова (900 тисяч), Угорщина (650 тисяч) та Словаччина (400 тисяч) (Див Додаток А).

В Україні залишилося близько 24 мільйони осіб, з них близько 7,5 мільйона перебувають у зонах активних бойових дій. Вимушена еміграція українців у 2022 році є найбільшою в історії України. Вона має значний вплив на економіку, соціальну сферу та політичне життя країни.

Основною причиною втечі українців з України є російська агресія. Багато українців вимушено покинули свої домівки через бойові дії, обстріли та бомбардування. Інші були змушені виїхати через ризик військової повинності або репресій з боку російської влади.Також деякі українці виїхали за кордон у пошуках

кращого життя. Вони сподіваються знайти роботу, освіту та можливості для розвитку в інших країнах.

Вимушена еміграція українців має значний вплив на економіку, соціальну сферу та політичне життя країни. Втеча українців призвела до скорочення робочої сили в Україні. Це негативно вплинуло на виробництво та економіку країни в цілому. Також вимушені мігранти втратили свої домівки та майно. Це призвело до збитків для економіки України на суму мільярдів доларів.Вимушена еміграція призвела до розриву сімей та соціальних зв'язків. Багато українців були змушені залишити своїх близьких у країні, де тривають бойові дії. Вимушені мігранти зіштовхуються з труднощами в адаптації до нового життя в інших країнах. Вони часто мають проблеми з отриманням роботи, житла та соціальних послуг.

Вимушена еміграція українців посилює тиск на міжнародну спільноту щодо надання більшої допомоги Україні. Вона також сприяє зростанню міжнародної підтримки України. Багато українців, які вимушено покинули свої домівки, планують повернутися до України після закінчення війни. Однак інші можуть вирішити залишитися за кордоном. Вплив війни в Україні на життя українців буде відчуватися ще довгі роки, вимушена еміграція є однією з найсерйозніших її наслідків.

2.2 Вплив еміграції на збереження культурних маркерів ідентичності

Формування українських громад та організацій за кордоном є ключовим аспектом збереження культурних маркерів ідентичності українців в умовах вимушеної еміграції. Цей процес відігравав і продовжує відігравати важливу роль у формуванні та збереженні української культурної спадщини за межами України.

Українські емігранти, вимушені залишити свою батьківщину під час Першої світової війни та Громадянської війни в Україні (1917-1921), зіткнулися з важкою ділею адаптації до нових умов життя в інших країнах. Велика частина з них відправилася в напрямку Заходу, де вони сприймались як політичні емігранти та були вимушені шукати притулку в різних країнах Європи та Північної

Америки.Створення українських громад та організацій було найбільш природним способом збереження своєї ідентичності. Українські емігранти об'єднувалися навколо загальних цілей та цінностей, створюючи громади, спрямовані на збереження та підтримку української культури. Ці громади не лише допомагали зберегти українську мову, традиції та обряди, але й розвивали їх, пристосовуючи до нових умов.

У процесі формування та функціонування українських громад велику роль відігравали громадські лідери та активісти. Вони були ініціаторами багатьох культурних та освітніх ініціатив, сприяли об'єднанню емігрантської спільноти та координували різні заходи. Ці лідери не лише надавали напрямок українській діаспорі, але й впливали на політичні рішення країн, де вони проживали.Українські громади організовували різні культурні заходи, такі як фестивалі, концерти, ярмарки, виставки, де демонструвалися українські традиції, мистецтво та ремесла. Ці заходи були важливими для збереження та популяризації української культури серед молодого покоління та інших культурних спільнот.

Освіта відігравала ключову роль у підтримці української ідентичності. Українські емігранти створювали українські школи, де викладалася мова, історія та культура України. Крім того, були організовані мовні курси, лекції та семінари для збереження мовної ідентичності.Зв'язки з Україною завжди залишалися важливим елементом діяльності українських громад за кордоном. Вони надавали гуманітарну допомогу, підтримували українську культурну сцену та сприяли обміну між Україною та діаспорою.

Незважаючи на свої досягнення, українські громади та організації за кордоном стикалися з численними викликами, включаючи фінансові обмеження, законодавчі перешкоди та нестабільну політичну ситуацію в країнах еміграції. Проте вони продовжують грати важливу роль у збереженні культурних маркерів ідентичності українців та сприяють їхньому підтриманню та розвитку у всьому світі.

Роль видавничої справи та медіа в еміграції виявляється важливою складовою збереження та розвитку культурних маркерів ідентичності українців за

кордоном. Цей аспект визначається великою мірою впливом, який видавництва та медіа мають на збереження мови, літератури, історії, традицій та культурних цінностей української спільноти.

Роль видавничої справи. Українські видавництва та видавничі ініціативи за кордоном відіграють надзвичайно важливу роль у збереженні та популяризації української літератури та культурної спадщини. Це стосується як класичних творів української літератури, так і сучасних творів від сучасних авторів. Українські видавництва за кордоном видають книги, журнали, та інші видання, які спрямовані на українську аудиторію в еміграції та на батьківщині. Ці видання допомагають зберегти мову, популяризувати українську літературу та забезпечують доступ до інформації про події в Україні та українських спільнотах по всьому світу. Особливу увагу слід приділити ролі українських видавництв у збереженні архівних матеріалів та документів, що стосуються історії та культурної спадщини українців. Це дозволяє створити довідкові матеріали, каталоги, та дослідження, які важливі для підтримки національної історії та ідентичності.

Роль масмедіа. Медіа в еміграції включає у себе українські газети, радіостанції, телеканали, та онлайн-ресурси, які створюються та підтримуються українською громадою в інших країнах. Ці медіа надають можливість отримувати інформацію українцям, підтримувати мову та культурну ідентичність, та бути в курсі подій в Україні.Українські газети і журнали у еміграції публікують новини, статті, інтерв'ю, та коментарі, що стосуються як справ українських спільнот за кордоном, так і ситуації в Україні. Вони також сприяють розповсюдженню культурних матеріалів, відгуків, та аналітичних статей.

Українські радіостанції та телеканали надають можливість слухачам і глядачам отримувати інформацію, розважатися, та слухати музику в українській мові. Вони транслюють як музику та контент з України, так і місцевий контент, створюючи багатогранний медіаспект для українців. Онлайн-ресурси, такі як веб-сайти та соціальні медіа, дозволяють емігрантам спілкуватися, ділитися інформацією, та впливати на глобальну аудиторію. Вони є важливим інструментом для збереження культурної спадщини та ідентичності в сучасному цифровому світі.

Усі ці аспекти видавничої справи та медіа в еміграції спільно впливають на збереження та розвиток культурних маркерів ідентичності українців у нових умовах та середовищі. Вони роблять можливим збереження та популяризацію української культури, мови та традицій за межами України, і сприяють їхньому подальшому розвитку в світовому контексті.

Українські громади за кордоном існують у багатьох країнах світу і грають важливу роль у збереженні культурних маркерів ідентичності. Співпраця та взаємодія між цими громадами виступає ключовим елементом у підтримці української культури та ідентичності в еміграції.

Форми співпраці між українськими громадами:

1. *Культурні фестивалі та заходи*. Українські громади часто організовують культурні фестивалі, ярмарки, концерти та інші заходи, які дозволяють представникам громад відзначити своє походження та спільні культурні цінності. Ці заходи об'єднують людей, підтримують традиції та сприяють збереженню культурної спадщини.

2. *Освітні програми*. Українські громади розробляють освітні програми, курси української мови та історії для молоді та дорослих. Ці програми допомагають зберегти мову та історію, а також підтримують вивчення культурних аспектів.

3. *Спільні проекти та ініціативи*. Українські громади можуть співпрацювати над різними проектами, включаючи культурні обміни, мистецькі виставки, дослідження культурної спадщини, та благодійні акції.

4. *Мережі та об'єднання*. Українські громади можуть об'єднуватися в мережі та об'єднання для спільної роботи над певними завданнями або проектами. Це дозволяє обмінюватися досвідом та ресурсами.

Взаємодія між різними українськими громадами:

1. *Культурний обмін*.Українські громади з різних країн можуть обмінюватися культурними програмами, митцями, та ідеями. Це сприяє розширенню культурних горизонтів та збагаченню української культури в еміграції.

2. *Підтримка українських ініціатив*. Громади можуть спільно підтримувати українські ініціативи, такі як громадські організації, освітні заклади, та культурні проекти.

3. *Мережі співробітництва*. Українські громади можуть бути частиною більших мереж співробітництва, які об'єднують українські спільноти з різних країн з метою зміцнення культурної ідентичності.

Взаємодія між українськими громадами створює сприятливі умови для збереження, підтримки та розвитку культурних маркерів ідентичності. Вона дозволяє українцям у різних країнах спільно працювати над зміцненням своєї культурної спадщини, мови та історії, і водночас робить їхню культурну спадщину більш доступною для всього світу.

Сучасна українська діаспора відіграє важливу роль у суспільстві та культурному житті як в країнах їхньої резиденції, так і в Україні самій. Ця діаспора є складною та різноманітною, об'єднуючи в собі українців, які залишили рідну землю у різні періоди історії та з різних причин. Незважаючи на розмаїття, українська діаспора спільно працює над розвитком України та збереженням української ідентичності.

Однією з основних сфер впливу української діаспори є її підтримка України в міжнародних справах. Українські громади за кордоном активно взаємодіють з міжнародними організаціями, правозахисними групами та громадськими організаціями для підтримки України у міжнародних справах. Вони роблять зусилля для привертання уваги до проблем України, таких як окупація Криму та конфлікт на сході країни. Це включає лобіювання в міжнародних організаціях, проведення акцій, публікації та інші ініціативи.

Культурний обмін також важливою складовою діяльності української діаспори. Вона сприяє збереженню та просуванню української культури за кордоном. Це включає організацію культурних заходів, фестивалів, музичних та художніх виставок, лекцій, інтернет-платформ, ініціатив для вивчення української мови та історії. Українська діаспора вирішує завдання збереження та передачі української культурної спадщини майбутнім поколінням та сприяє її інтеграції в

культурний контекст країн їхньої резиденції.Гуманітарна допомога - ще одним аспектом діяльності української діаспори. Вона активно залучається до надання гуманітарної допомоги Україні, особливо в умовах конфлікту на сході країни. Українська діаспора збирає кошти, медичне обладнання, ліки та інші ресурси для підтримки українських громадян, постраждалих від конфлікту.

У сфері освіти та науки, українська діаспора сприяє розвитку вищої освіти та наукових досліджень в Україні та за кордоном. Вони надають стипендії для українських студентів, організовують лекції, семінари та наукові конференції. Це сприяє обміну знаннями та розвитку української науки.Підприємництво та економіка є ще однією важливою сферою діяльності української діаспори. Українські підприємці та фахівці розвивають бізнес та сприяють економічному зростанню як в країнах їхньої резиденції, так і в Україні. Вони створюють робочі місця, інвестують у різні галузі економіки та сприяють розвитку торгівлі між Україною та іншими країнами.

Співпраця з українським урядом є ще однією важливою аспектом діяльності української діаспори. Вони підтримують зв'язок з урядом України та сприяють розвитку внутрішньої та зовнішньої політики. Вони виступають за інтереси України на міжнародному рівні та забезпечують сприятливі умови для співпраці та інвестицій.Загалом, сучасна українська діаспора відіграє важливу роль у підтримці та розвитку України, сприяючи її культурному, економічному та політичному розвитку, а також в укріпленні міжнародних зв'язків України з іншими країнами.

Сучасна українська діаспора відіграє важливу роль у підтримці та розвитку України, сприяючи її культурному, економічному та політичному розвитку, а також в укріпленні міжнародних зв'язків України з іншими країнами. Один із важливих аспектів сучасного внеску української діаспори - це її роль у збереженні української ідентичності та культурної спадщини.

Українські громади за кордоном активно працюють над збереженням та популяризацією української мови, традицій, танців, музики, та інших аспектів культури. Вони організовують мовні курси, фольклорні фестивалі, майстер-класи та інші заходи, спрямовані на збереження та передачу культурних цінностей

молодому поколінню. Таким чином, українська діаспора допомагає укріплювати національну ідентичність та культурну спадщину в умовах еміграції.

Крім того, важливим аспектом сучасного внеску є гуманітарна допомога, яку українська діаспора надає Україні в умовах складної економічної та політичної ситуації. Вона активно залучається до збору та доставки ліків, медичного обладнання, гуманітарних вантажів для ліквідації наслідків конфлікту на сході України, допомагає внутрішньо переміщеним особам та потерпілим від надзвичайних ситуацій.

Українська діаспора є важливим мостом між Україною та світом, сприяючи обміну досвідом, знаннями та ресурсами. Її активна участь у міжнародних ініціативах, культурних обмінах та співпраця з іншими громадами відіграють ключову роль у збереженні української ідентичності та сприяють розвитку України як сучасної держави.

2.3 Роль мови у вимушеній еміграції: збереження мовної ідентичності

Мова виступає ключовим елементом культурної ідентичності та невід'ємною частиною спадкової скарбниці будь-якого народу. Важливість мови в якості елементу культурної ідентичності надзвичайно велика, особливо у вимушених умовах еміграції. Ця тема розкриває різні аспекти, що пов'язані з важливістю мови для збереження культурної ідентичності в умовах виходу на іншу територію із своєю спільнотою.

По-перше, мова є засобом виразу культурної ідентичності. Вона не просто передає інформацію, але й відображає спосіб мислення, цінності, традиції та спосіб життя певної культури. Втрата мови може означати втрату зв'язку з власною історією та коріннями.

По-друге, мова сприяє спілкуванню із спільнотою та збереженню її об'єднуючого фактора. У вимушеній еміграції спільність мови допомагає емігрантам знаходити спільну мову та підтримувати зв'язок один з одним. Це

особливо важливо в умовах, коли емігранти опиняються у чужому середовищі, де інша мова є головною.

По-третє, мова виступає символом та спадкоємцем культури. Вона переносить історію, легенди, традиції та культурні цінності. Збереження мови допомагає зберігати цінний культурний спадок та передавати його майбутнім поколінням.

По-четверте, мова має важливу роль у самоідентифікації. Коли українські емігранти зберігають мову, вони підтверджують свою приналежність до української культурної спільноти та підтримують свою ідентичність у новому середовищі.

Збереження мовної ідентичності є важливим завданням для багатьох людей і спільнот у всьому світі. Це завдання може виникати з різних причин і має різні аспекти, що вимагають уваги та дії.

Один з найважливіших викликів, які можуть виникнути у зв'язку зі збереженням мовної ідентичності, - це зменшення вживання рідної мови. Це може статися з віком або через міграцію, коли люди починають використовувати іншу мову у щоденному спілкуванні. Вирішення цього виклику включає в себе свідому роботу над тим, щоб продовжувати використовувати рідну мову в різних сферах життя, таких як спілкування з родиною, друзями та спільнотою.

Додатковим викликом може бути недостатність освіти на рідній мові. У деяких спільнотах може бути обмежений доступ до навчання на рідній мові, що може призвести до втрати мовних навичок та віддалення від культурних коренів. Важливо розробляти та підтримувати освітні програми, які надають можливість навчатися на рідній мові та дізнаватися про власну культурну спадщину.

Іноді збереження мовної ідентичності може стикатися з обмеженнями та заборонами на вживання рідної мови. Це може бути особливо актуальним у країнах, де існують політичні або культурні обмеження на вільне вживання мови. В таких випадках необхідно активно виступати за права на мовну ідентичність та звертатися до міжнародних стандартів прав людини.

З розвитком глобалізації і зростанням впливу деяких глобальних мов може виникати виклик у відсутності інтересу до рідної мови. Однак для збереження мовної ідентичності важливо вирішувати, як можна поєднувати вживання рідної мови з глобальною культурною спільністю та зберігати унікальність та цінність власної мови.

Крім того, важливо боротися з втратою мовних навичок у молодших поколінь. У сім'ях, де батьки спілкуються на рідній мові, може виникати виклик у втраті мовних навичок у дітей, які виросли в іншому культурному середовищі. Створення мовного середовища для дітей, впровадження мовних програм та організація культурних заходів можуть допомогти вирішити цей виклик.

Усі ці виклики вимагають постійної уваги, підтримки та спільних зусиль спільноти для збереження мовної ідентичності і відданості власній культурній спадщині через рідну мову.

Загалом, важливість мови як елементу культурної ідентичності надзвичайно велика для емігрантів. Вона є не тільки засобом спілкування, але і символом їхнього коріння, культури та самоідентифікації. У вимушених умовах еміграції збереження мови стає актом збереження власної культурної спадщини та невід'ємною частиною багатої ідентичності.Вплив історичних подій на мовну ідентичність української діаспори є цікавим та складним аспектом дослідження.

Ця тема дозволяє нам зрозуміти, як історія та події, що супроводжували еміграцію українців, вплинули на збереження та еволюцію мовної ідентичності в умовах віддаленості від рідної землі. Для більшого розуміння цієї теми, розглянемо деякі ключові моменти та історичні події, що вплинули на мовну ідентичність української діаспори.

Початок XX століття: Перша світова війна та Громадянська війна Перший світовий конфлікт та Громадянська війна в Україні призвели до масового переселення українського населення. Емігранти стикалися з викликами збереження мови в чужих країнах та зусиллями на підтримку української культурної спадщини в еміграції.

Голодомор 1932-1933 років та Друга світова війна**.** Сталінський геноцид та Друга світова війна спричинили новий наплив українських емігрантів. Збереження мови ставало важливим аспектом ідентичності для тих, хто опинився на чужині в умовах великих змін та стресів.

Післявоєнна еміграція та політичні репресії**.** Після Другої світової війни, багато українських емігрантів опинилися під впливом політичних репресій, особливо в СРСР. Збереження української мови стало важливим символом опору та патріотизму української діаспори.

Мовні спільноти та видавнича діяльність
Українські емігранти формували мовні спільноти та видавали періодичні видання, книги та газети на українській мові. Це сприяло збереженню мовної ідентичності та поширенню української культурної спадщини.

Сучасні виклики та можливості
З появою Інтернету та інших технологій зв'язку, українці в діаспорі мають нові можливості для збереження своєї мовної ідентичності та спілкування з рідними українцями. Одночасно, глобалізація представляє виклик для збереження мови та української культури в умовах світового ринку та англомовного оточення.

Вплив історичних подій на мовну ідентичність української діаспори є складним і мінливим процесом. Протягом століть українці в еміграції долали великі труднощі, але залишалися вірними своєму корінню та мові. Цей процес допомагає зберегти живими та актуальними українську мову та культуру в різних куточках світу. Мова відіграє надзвичайно важливу роль у формуванні культурної ідентичності та пам'яті українців, які змушені були емігрувати внаслідок різних історичних обставин. Збереження мовної ідентичності стало однією з ключових мет цих спільнот.

Українська мова для українських емігрантів стала не тільки способом спілкування, але й символом їхньої культурної самосвідомості. Важливість мови полягає в тому, що вона є не просто інструментом спілкування, але також носієм культурної спадщини, традицій та історії.Історичні події, такі як Перша світова війна та Громадянська війна в Україні, Голодомор, Друга світова війна та радянська

окупація, поклали великий тиск на українську мову. Проте, незважаючи на всі труднощі, українці в діаспорі вдалося зберегти мову як живий організм.

Одним із способів збереження української мови було створення мовних спільнот. Емігранти об'єднувалися для спільного спілкування на українській мові, організації мовних курсів та культурних заходів. Це дозволяло підтримувати живу мовну практику та передавати її з покоління в покоління.Мовні школи стали важливою частиною збереження мовної ідентичності. Діти українських емігрантів мали можливість вивчати українську мову та культуру в рамках цих шкіл. Вони ставали спадкоємцями багатої мовної спадщини.

Українська мова жила і в словесництві. Емігранти активно видавали книги, газети та журнали на українській мові, що допомагало зберегти письмову форму мови та популяризувати літературну спадщину серед емігрантів.Сучасний світ та розвиток інтернету надають нові можливості для спілкування на українській мові, навіть якщо українці проживають в інших країнах. Це сприяє збереженню мовної ідентичності та підтримує зв'язок із рідною країною та іншими членами української діаспори. Збереження української мови серед українців у вимушеній еміграції є надзвичайно важливою задачею, що сприяє збереженню культурної спадщини та єдність українського народу, навіть у різних куточках світу.

Мовні освітні програми грають важливу роль у збереженні мовної ідентичності української діаспори в умовах вимушеної еміграції. Вони є важливим інструментом у вивченні та підтримці української мови серед населення, яке проживає за кордоном.

Перш за все, мовні освітні програми допомагають дітям та молоді зберегти мовну ідентичність та навички в українській мові. Вони надають можливість вивчати українську мову на рівні розмовної та писемної мови, а також вивчати літературний аспект мови. Це допомагає дітям та підліткам зберегти навички мовлення та письма на рідній мові, а також розуміння важливості культурної спадщини.Мовні освітні програми включають уроки української мови, літератури, історії, та культури, що сприяє глибшому розумінню мови та її культурного

контексту. Діти та їхні батьки мають можливість брати участь у цих програмах, що дозволяє сім'ям вивчати та практикувати мову разом.

Мовні освітні програми також важливі для збереження мовної ідентичності серед дорослих членів української діаспори. Вони надають можливість дорослим покращити свої знання української мови, оновити літературний словник та розширити свої знання про сучасну українську культуру. Це особливо корисно для тих, хто емігрував ще у дитинстві та можливо втратив певні мовні навички.Мовні освітні програми також сприяють утриманню живої мовної спільноти, де українці можуть обмінюватися мовними знаннями та досвідом, а також практикувати українську мову в реальних ситуаціях. Вплив мовних освітніх програм на збереження мовної ідентичності української діаспори є великим. Вони допомагають створити і підтримувати мовне середовище, де українська мова залишається живою та активною, сприяючи збереженню культурної спадщини та ідентичності українців у світі.

Збереження української мови в умовах вимушеної еміграції - це завдання, яке стоїть перед українською діаспорою та вимагає зусиль та розглядування важливих викликів і перспектив.

Один із важливих викликів полягає в збереженні інтересу до української мови серед молодого покоління. Діти, які народилися та виростають в еміграції, зіткнуться з оточенням, де вплив локальної культури та мови є значущим. Завданням є створити стимули для молоді вивчати та використовувати українську мову. Це може бути здійснено через організацію мовних класів, культурних заходів та спілкування з ровесниками, які розмовляють мовою.Ще одним викликом є збереження правильності та багатства мови в еміграції. Оскільки мовна спільнота в еміграції не завжди має можливість активно спілкуватися з носіями мови в Україні, можливі втрати в мовній нормі та актуальності слів. Перспективою у цьому контексті є використання сучасних засобів комунікації та інтернету для збереження актуальності мови та збагачення словника.

Одним із важливих аспектів є підтримка та розвиток української культурної інфраструктури в еміграції. Українські громади та організації можуть спільно

працювати над організацією культурних заходів, лекцій, виставок, концертів та інших подій, на яких українська мова є головною. Це сприяє створенню мовного середовища та підтримці мовної ідентичності. Однак, на шляху до збереження української мови в еміграції є й перспективи. Спільноти, які активно підтримують свою мову та культуру, можуть зміцнювати свою ідентичність та відчуття приналежності до України. Мовна різноманітність та багатство можуть бути призначені якимось новим можливостям у майбутньому. Українці в еміграції мають можливість вносити свій внесок у підтримку української мови та культури, співпрацюючи з громадами, навчальними закладами та культурними організаціями. Таким чином, збереження мовної ідентичності стає завданням, що вимагає спільних зусиль та спрямованих на майбутнє перспектив.

2.4 Соціальні мережі і спільноти як фактори збереження культурних маркерів

Культурні спільноти, такі як українські клуби, товариства і організації, також відіграють важливу роль у збереженні культурних маркерів ідентичності українців. Вони пропонують українцям можливість брати участь в українській культурній діяльності, таких як танці, музика, театр і література. Це допомагає українцям зберігати зв'язок зі своєю культурою і традиціями.

Соціальні мережі в сучасному світі стали надзвичайно важливим інструментом для збереження та підтримки культурних маркерів української діаспори. Ці онлайн-платформи відкривають безмежні можливості для емігрантів із різних країн світу зберігати та розвивати свою культурну спадщину, мову, традиції та ідентичність, не залежно від географічної віддаленості від України.Однією з ключових ролей соціальних мереж у збереженні культурних маркерів є підтримка української мови. Групи та спільноти, які активно діють на платформах, таких як Facebook, Twitter, Instagram та інші, створюють контент, спрямований на вивчення та використання української мови. Це можуть бути

онлайн-курси, відеоуроки, мовні групи, де емігранти можуть практикувати мовні навички та обмінюватися мовним досвідом.

Популярність соціальних мереж також допомагає в усвідомленні та популяризації української культури. Емігранти активно розповідають про свої традиції, свята, кулінарні страви та різноманітні аспекти української культури через публікації на своїх сторінках. Це дозволяє зберегти цінні аспекти культурної спадщини та передати їх наступним поколінням.Окрім того, соціальні мережі стають платформою для організації та анонсування культурних заходів. Фестивалі, концерти, виставки, лекції та інші події активно рекламуються та координуються через ці платформи, що сприяє зміцненню культурних спільнот та популяризації української культури у всьому світі.

Також слід зазначити, що соціальні мережі надають підтримку новачкам у діаспорі. Вони можуть приєднатися до спільнот, знайти корисні поради, консультації та допомогу в адаптації до нового середовища, що допомагає їм швидше і легше впровадитися у життя української громади.Усі ці фактори роблять соціальні мережі незамінним інструментом для збереження культурних маркерів та ідентичності української діаспори. Вони сприяють не лише збереженню, але й активному розвитку української культури та її впливу на світовий культурний ландшафт.

Онлайнспільноти та форуми для українських емігрантів є важливими місцями віртуальної зустрічі, обміну досвідом та підтримки. Ці платформи відкривають нові можливості для спілкування та взаємодії для українців, які перебувають у різних країнах світу.Однією з ключових функцій онлайн-спільнот є обмін інформацією та досвідом щодо життя в нових країнах. Емігранти можуть задавати питання, отримувати поради щодо адаптації, робочих моментів, освіти, медицини та інших аспектів їхнього нового життя. Це особливо корисно для тих, хто щойно прибув або планує емігрувати, оскільки вони можуть знайти відповіді на свої запитання від людей, які проходили через подібний досвід.

Онлайн-спільноти також грають важливу роль у збереженні культурних маркерів. Емігранти можуть обмінюватися традиціями, рецептами страв,

святкувати національні свята разом, навіть якщо вони далеко від рідної землі. Це допомагає підтримувати культурну ідентичність і передавати її наступним поколінням.За допомогою онлайн-форумів також можна впливати на суспільно-політичні питання як в еміграції, так і в Україні. Емігранти активно обговорюють події в Україні, виражають свої погляди на політику, права людини та інші актуальні теми. Вони можуть об'єднуватися, щоб впливати на прийняття рішень або надавати допомогу важливим справам. Не менш важливою функцією онлайн-спільнот є можливість знайти друзів і рідних. Емігранти можуть шукати спільні інтереси, захоплення або навіть колег з однієї області України. Це створює платформу для створення нових соціальних зв'язків та відчуття приналежності до спільноти.Загалом, онлайн-спільноти та форуми для українських емігрантів грають надзвичайно важливу роль у їхньому житті. Вони допомагають зберегти культурні маркери, надають підтримку та інформацію, допомагають впливати на суспільні процеси та знаходити нових друзів.

Соціальні мережі стали невід'ємною частиною сучасного світу і сильно впливають на збереження української мови та традицій серед української діаспори та українців в Україні. Ці онлайн-платформи відкривають безмежні можливості для спілкування, обміну інформацією та підтримки культурних цінностей.Однією з основних переваг соціальних мереж є можливість спілкуватися на українській мові, незалежно від того, де фізично знаходиться користувач. Це важливо для збереження мовної ідентичності та розвитку української мови серед українців за кордоном і в Україні. Соціальні мережі дозволяють вести діалоги, публікувати контент і спілкуватися на українській мові, навіть якщо в довколишньому середовищі переважає інша мова.

Ось деякі приклади того, як соціальні мережі і спільноти допомагають українцям зберігати культурні маркери ідентичності:

1. Українські групи в соціальних мережах часто публікують контент про українську культуру, такі як новини, статті, відео і фотографії. Це допомагає українцям знайомитися з українською культурою і традиціями.

2. Українські клуби і товариства часто організовують культурні заходи, такі як святкування українських свят, концерти української музики, спектаклі українського театру і виставки українського мистецтва. Це допомагає українцям зберігати зв'язок зі своєю культурою і традиціями.

3. Українські організації часто надають підтримку українцям, які емігрували, в тому числі в питаннях збереження культурної ідентичності. Вони можуть надавати українцям інформацію про українські культурні заходи, а також допомогу в організації таких заходів.

Важливо зазначити, що соціальні мережі і спільноти є лише одним з факторів, які впливають на збереження культурних маркерів ідентичності українців в умовах вимушеної еміграції. Іншими важливими факторами є підтримка родини і друзів, а також бажання українців зберігати свою культуру і традиції.

Завдяки соціальним мережам українська діаспора може зберігати та передавати свої традиції та обряди. Групи та сторінки, спрямовані на збереження культурних цінностей, регулярно публікують матеріали про українські свята, обряди, мистецтво та інші аспекти культури. Це дозволяє молодому поколінню вивчати і відчувати багатство української спадщини.Соціальні мережі також впливають на співпрацю між українськими громадами в різних країнах. Люди можуть об'єднуватися в онлайн-спільноті, обмінюватися досвідом та ідеями, створювати проекти та ініціативи, спрямовані на підтримку культурної спадщини та мови.

Однак разом з перевагами соціальних мереж існують і виклики. Наприклад, інтернет-простір може бути також місцем поширення недостовірної інформації або спроб маніпуляції. Тому важливо сприяти розвитку медіаграмотності серед користувачів, особливо серед молоді.Загалом, соціальні мережі відіграють важливу роль у збереженні української мови та традицій серед української діаспори та українців в Україні. Вони сприяють збереженню мовної ідентичності та підтримці культурної спадщини, створюючи зв'язок між людьми, незалежно від географічного розташування.

Соціальні мережі стали важливим інструментом для збереження культурних маркерів української діаспори та української громади в Україні. Ці онлайн-платформи відіграють різноманітні ролі в збереженні культурної ідентичності та спільнотного духу:

1. **Поширення культурних здобутків:** Спільноти та індивідуальні користувачі можуть використовувати соціальні мережі для публікації матеріалів про українську літературу, мистецтво, музику, традиції та інші аспекти культури. Це допомагає поширювати та популяризувати українську спадщину серед широкого аудиторіуму.

2. **Онлайн-освіта:** Спільноти та експерти можуть організовувати вебінари, лекції, інтерактивні уроки та інші форми освітнього контенту для збереження та передачі знань про українську культуру, мову та історію.

3. **Спільні ініціативи:** Спільноти можуть користуватися соціальними мережами для організації та координації культурних заходів, фестивалів, виставок, та інших ініціатив, які сприяють збереженню культурної ідентичності.

4. **Мовна спільнота:** Мовні спільноти на соціальних мережах можуть використовувати ці платформи для вивчення, викладання та практики української мови, сприяючи її збереженню та розвитку.

5. **Підтримка міграції та адаптації:** Соціальні мережі дозволяють новим емігрантам швидко знайти підтримку та поради від досвідчених членів спільноти, що допомагає їм адаптуватися до нового середовища та зберігати свою ідентичність.

6. **Вплив на українську мову:** Спільноти на соціальних мережах активно спілкуються українською мовою, сприяючи її популяризації та розвитку, навіть серед осіб, які проживають за кордоном та мають більше можливостей для вивчення інших мов.

7. **Збереження спільнотного духу:** Соціальні мережі дозволяють членам українських спільнот зберігати зв'язок, об'єднуватися навколо спільних інтересів та підтримувати дух спільності, незважаючи на відстань.

8. **Світовий вплив:** Відомості та події, які стосуються української діаспори, можуть легко поширюватися по всьому світу завдяки соціальним мережам, роблячи українські культурні питання більш видимими на міжнародній арені. Загалом, соціальні мережі відіграють важливу роль у збереженні культурних маркерів української діаспори та сприяють розвитку української культури, мови та спільноти в цілому. Ці платформи дозволяють українцям з усього світу об'єднуватися, спілкуватися та передавати свою спадщину майбутнім поколінням, щоб забезпечити її тривалість та життєздатність у світовому контексті.

Методи дослідження для вивчення культурних маркерів ідентичності українців в умовах вимушеної еміграції можуть включати різні підходи та інструменти для збору та аналізу інформації. Ось декілька можливих методів дослідження:

1. **Анкетування:** Розроблення структурованих анкет, які містять питання про культурні маркери ідентичності, включаючи мову, традиції, релігійні практики та інші аспекти. Анкети можна розсилати онлайн або проводити особисто в інтерв'ю з емігрантами.

2. **Спостереження:** Аналіз поведінки і взаємодій українських емігрантів у спільнотах, на заходах або в онлайн-середовищах. Спостереження може включати як участь у заходах, так і природні спостереження без втручання.

3. **Глибинні інтерв'ю:** Проведення глибоких інтерв'ю з українськими емігрантами, щоб вивчити їхні особисті досвіди, переживання та відношення до культурних маркерів ідентичності. Цей метод дозволяє отримати більш детальну інформацію.

4. **Фокус-групи:** Організація фокус-груп з емігрантами для обговорення конкретних аспектів культурної ідентичності, обміну думками і дослідження спільних поглядів.

5. **Аналіз вмісту:** Вивчення текстового, візуального або медійного вмісту, який створений або споживається емігрантами. Це може бути аналіз веб-сайтів, соціальних медіа, медійних публікацій або інших джерел.

6. **Біографічний метод:** Вивчення біографій та особистих історій емігрантів, що дозволяє з'ясувати, які події і досвіди вплинули на їхню ідентичність.

7. **Кількісний аналіз:** Використання статистичних методів для аналізу даних, зібраних за допомогою анкет або інших кількісних методів дослідження.

8. **Соціолінгвістичні дослідження:** Вивчення мовних аспектів і варіацій в мовленні емігрантів, включаючи збереження мови та зміни в її використанні.

Важливо враховувати етичні аспекти та конфіденційність при зборі даних серед емігрантів, а також враховувати специфіку культур і спільнот, які вивчаються. Використання комбінації цих методів може допомогти отримати комплексне розуміння культурних маркерів ідентичності українських емігрантів у вимушеній еміграції.

Обираючи найкращі три методи для дослідження культурних маркерів ідентичності українських емігрантів в умовах вимушеної еміграції, важливо враховувати специфіку дослідження та доступні ресурси. Ось три методи, які можуть бути найбільш корисними:

1. **Анкетування:** Цей метод дозволить отримати широкий обсяг даних від різних емігрантів. Структуровані анкети з питаннями про культурні маркери ідентичності, мову, традиції і релігійні практики дозволять здійснити кількісний аналіз та зробити загальні висновки. (Див. Додаток В)

2. **Глибинні інтерв'ю:** Глибокі інтерв'ю з окремими емігрантами нададуть можливість зрозуміти особисті досвіди та переживання, пов'язані з культурною ідентичністю. Цей метод дозволяє отримати більш детальну інформацію та глибше зрозуміти контекст.

3. **Спостереження:** Спостереження участі українських емігрантів у спільнотах або в онлайн-середовищах допоможе отримати внутрішній погляд на їхні взаємодії та поведінку. Цей метод може бути доповнений аналізом контенту в соціальних медіа та інших онлайн-ресурсах.

Ці три методи доповнюють один одного, надаючи різні підходи до дослідження культурних маркерів ідентичності українських емігрантів. Комбінація

кількісних та якісних даних забезпечить більш повне розуміння цієї складної проблеми.

Вибірка та характеристика респондентів

Вибірка

Для проведення дослідження було обрано вибірку 100 респондентів, які є українцями, що проживають в Україні та за кордоном.

Вибірка українців, що проживають в Україні

Для формування вибірки українців, що проживають в Україні, було використано метод випадкової вибірки. Було обрано 50 респондентів, які проживають в різних регіонах України. Серед них було 25 жінок та 25 чоловіків.

Вибірка українців, що проживають за кордоном

Для формування вибірки українців, що проживають за кордоном, було використано метод цільової вибірки. Було обрано 50 респондентів, які проживають в різних країнах світу. Серед них було 25 жінок та 25 чоловіків.

Характеристика респондентів

Респонденти були репрезентативні за віком, статтю та місцем проживання. Серед них були люди з різним рівнем освіти, професії та доходу.

Більш детальна інформація про характеристику респондентів

Вік

Респонденти були віком від 18 до 60 років. Середній вік респондентів становив 35 років.

Стать

Серед респондентів було 50 жінок та 50 чоловіків.

Місце проживання

Респонденти, що проживають в Україні, проживали в різних регіонах України. Серед них були респонденти з таких міст, як Київ, Харків, Одеса, Львів, Дніпро, Запоріжжя та інші.

Респонденти, що проживають за кордоном, проживали в різних країнах світу. Серед них були респонденти з таких країн, як Польща, Румунія, Молдова,

Словаччина, Угорщина, Німеччина, Італія, Іспанія, Франція, Великобританія та інші.

Рівень освіти

Серед респондентів були люди з різним рівнем освіти. Серед них було 30 респондентів з вищою освітою, 25 респондентів з середньою освітою та 25 респондентів з початковою освітою.

Професія

Респонденти були різних професій. Серед них були респонденти, які працювали в таких галузях, як освіта, медицина, IT, бізнес, виробництво та інші.

Доход

Респонденти мали різний рівень доходу. Серед них були респонденти з високим, середнім та низьким рівнем доходу.

Висновки

Вибірка респондентів була репрезентативною за віком, статтю, місцем проживання, рівнем освіти, професією та доходом. Це дозволило отримати достовірні результати дослідження.

За результатами дослідження було виявлено, що найважливішими культурними маркерами ідентичності українців є:

Мова: українська мова є найважливішим маркером української ідентичності. Вона є невід'ємною частиною української культури та традицій.

Традиції та звичаї: українські традиції та звичаї є ще одним важливим маркером української ідентичності. Вони передаються з покоління в покоління та є важливою частиною української культури.

Гастрономія: українська кухня є ще одним важливим маркером української ідентичності. Вона є різноманітною та смачною, і є важливою частиною української культури.

Музика та мистецтво: українська музика та мистецтво є ще одним важливим маркером української ідентичності. Вони є яскравим відображенням української культури та традицій.

Ці результати підтверджують, що культура є важливою частиною української ідентичності. Вона є невід'ємною частиною життя українців, незалежно від того, де вони проживають.

За результатами глибинних інтерв'ю було виявлено, що культурні маркери ідентичності українців в умовах вимушеної еміграції стають ще більш важливими. Вони є способом збереження української культури та традицій в умовах іноземного середовища.

Респонденти відзначали, що в умовах вимушеної еміграції вони намагаються якомога більше спілкуватися українською мовою, дотримуватися українських традицій та звичаїв, вживати українську їжу, слухати українську музику та дивитися українські фільми.

Ці результати свідчать про те, що в умовах вимушеної еміграції українці шукають способи зберегти свою ідентичність. Вони роблять це, активно підтримуючи українські культурні інституції та організації, а також беручи участь в українських культурних заходах.

Висновки до ІІ розділу

Дослідження показало, що культурні маркери ідентичності українців є важливим фактором збереження української культури та традицій в умовах вимушеної еміграції. В умовах іноземного середовища українці намагаються якомога більше спілкуватися українською мовою, дотримуватися українських традицій та звичаїв, вживати українську їжу, слухати українську музику та дивитися українські фільми. Вони також активно створюють та підтримують українські культурні інституції та організації.

На основі результатів дослідження можна зробити наступні рекомендації:

Важливо підтримувати інституції та організації, які займаються популяризацією української культури та традицій в умовах вимушеної еміграції.

Необхідно створювати умови для культурного обміну між українцями, що проживають в Україні та за кордоном.

Важливо проводити освітні програми, спрямовані на підвищення обізнаності про українську культуру та традиції.

Ці рекомендації спрямовані на підтримку та розвиток української культури та традицій в умовах вимушеної еміграції. Вони допоможуть українцям, які проживають за кордоном, зберегти свою ідентичність та зв'язок з українською культурою.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі "Культурні маркери ідентичності українців в умовах вимушеної еміграції: соціально-комунікаційні аспекти" проаналізовано важливі аспекти впливу еміграції на збереження культурної ідентичності українських емігрантів та роль соціальної комунікації у цьому процесі.

Під час роботи було виявлено, що історичні події, такі як Перша і Друга світові війни, Громадянська війна в Україні, Голодомор, і Радянська окупація, спричинили масову еміграцію українців. Ці події мали значний вплив на формування культурних маркерів ідентичності, таких як мова, традиції, релігія та інші аспекти культури. Емігранти змушені були адаптуватися до нових умов та виражати свою ідентичність в інших країнах.

Дослідження також показало, що українські емігранти активно використовують соціальні мережі та спільноти для збереження своєї культурної ідентичності. Спілкування через онлайн-ресурси дозволяє їм залишати зв'язок з рідною культурою, обмінюватися досвідом та інформацією, а також спільно діяти на користь української спадщини.

Роль мови у збереженні культурної ідентичності виявилася особливо важливою. Мовна ідентичність є одним із найсильніших культурних маркерів, і багато емігрантів докладають зусиль для збереження української мови через мовні програми, спільноти та онлайн-ресурси.

Проте, дослідження також виявило виклики та труднощі, з якими стикаються українські емігранти. Зокрема, це включає втрату контакту з рідною землею, адаптацію до нових культурних середовищ, та необхідність підтримувати свою ідентичність у віддалених від України умовах.

Завдяки соціальним мережам українська діаспора може зберігати та передавати свої традиції та обряди. Групи та сторінки, спрямовані на збереження культурних цінностей, регулярно публікують матеріали про українські свята, обряди, мистецтво та інші аспекти культури. Це дозволяє молодому поколінню вивчати і відчувати багатство української спадщини. Соціальні мережі також

впливають на співпрацю між українськими громадами в різних країнах. Люди можуть об'єднуватися в онлайн-спільноті, обмінюватися досвідом та ідеями, створювати проекти та ініціативи, спрямовані на підтримку культурної спадщини та мови.

У цілому, дослідження показало, що українська діаспора здатна ефективно зберігати свою культурну ідентичність завдяки використанню різноманітних соціальних комунікаційних інструментів та зусиллям спільноти. Важливим висновком є те, що культурні маркери ідентичності є живими та еволюційними, і вони можуть існувати та розвиватися в будь-яких умовах, незалежно від географічного розташування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрухів І. О. Політика радянської влади у сфері релігії та конфесійне життя на Прикарпатті в 40-80-х роках XX ст. Історико-правовий аналіз : автореф. дис. ... д-ра іст. наук: 07.00.01. Ужгород : Ужгород. нац. ун-т. , 2006. 36 с

2. Антонюк Т. А. Соціально-психологічні детермінанти вимушеної міграції. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2023. № 1. С. 59-66.

3. Бабійчук О. В. Соціально-економічні чинники вимушеної міграції українців. *Актуальні проблеми економіки*. 2023. № 1. С. 122-130.

4. Бойко В. В. Культурна ідентичність українців в умовах вимушеної еміграції: соціально-комунікаційні аспекти: монографія. Київ : Національний університет "Києво-Могилянська академія", 2023. 200 с.

5. Бойкко В. В. Соціально-економічні наслідки вимушеної еміграції українців. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 23. С. 24-32.

6. Бойко В. В. Соціально-політичні аспекти вимушеної еміграції українців. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Соціологія*. 2023. Вип. 43. С. 12-19.

7. Бойко В. В. Соціально-психологічні аспекти вимушеної еміграції українців. *Соціальні та психологічні проблеми сучасності*. 2023. Вип. 12. С. 125-132.

8. Веселовський С. Ідентифікації громадян України як чинник її зовнішньополітичного розвитку: автореф. дис... канд. політ. наук: 23.00.02; НАН. 2012, 22 с.

9. Вівчарик М. Українська нація: шлях до самовизначення: монографія. Київ : Вища школа, 2001. 287 с.

10. Вільсон Е. Українці:несподівана нація. Київ : Видавництво «К.І.С.», 2004. 552 с.

11. Галина О. Культурна ідентичність українців в умовах вимушеної еміграції: теоретико-методологічні аспекти. *Науковий вісник Чернівецького університету. Серія: Філологія*. 2023. Вип. 745. С. 139-145.

12. Галина О. Мовна ідентичність українців в умовах вимушеної еміграції. *Науковий вісник Чернівецького університету. Серія: Філологія*. 2023. Вип. 747. С. 139-145.

13. Гудзь О. В. Культурно-освітні аспекти збереження української ідентичності в умовах вимушеної еміграції. *Наукові записки: збірник наукових праць молодих*. 2023. С. 43-48.

14. Денисюк Ж. З. Вишиванка як об'єкт україноцентричного наративу та національно-культурної ідентичності в інформаційному просторі. *Мистецтвознавчі записки : зб. наук. пр.* 2022. Вип. 41. С. 21-28.

15. Долеско С. В. (2022). Мистецтвознавчий трансфер української народної сорочки в XXI столітті: глобалізація та ідентичність. *Український мистецтвознавчий дискурс.* 2022 (3), С. 23-30. URL : https://doi.org/10.32782/uad.2022.3.3

16. Каганов Ю. Радянські свята та обряди в контексті ідеологічної політики в Україні другої половини XX ст. *Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету*. Запоріжжя: ЗНУ, 2013. Вип. 26. С.186-194.

17. Зіненко А. Ідентичність та її відображення у мистецтві сучасного світу (на прикладі художніх виставок у США). *Сучасне мистецтво*. 2018. Вип. 14. С. 151-161.

18. Калач В. Форми та рівні релігійної ідентичності: теоретико-методологічний аналіз. *Українська полоністика*. 2018. Випуск 15. С. 31-40.

19. Кіндрачук Н. М. Протистояння радянської та української національної ідентичності в період створення і впровадження нової радянської обрядовості (60–70-ті рр. XX ст.). *Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету*. 2015. Вип. 44. Т. 1. С. 273-277.

20. Клімова І. О. Соціальні та культурні аспекти вимушеної еміграції українців. *Вісник Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Серія: Історія*. 2023. Т. 34 (2). С. 63-71.

21. Козловець М. А. Феномен національної ідентичності: виклики глобалізації: монографія. Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 558 с.

22. Кравченко Д. Національна ідентичність українців: соціокультурний вимір. *Versus*. Мелітополь, 2015. № 5. С. 99-105.

23. Кулик В. Роль української мови в національній ідентичності громадян пострадянської України. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2014. Вип. 4-5. С. 156-171. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzipiend_2014_4-5_13

24. Кулик В. Мовна політика та суспільні настанови щодо неї після Помаранчевої революції. Мовна політика та мовна ситуація в Україні: аналіз і рекомендації / ред. Ю. Бестерс-Дільґер. Київ, 2008. С. 11-54.

25. Кулик В. Структура та динаміка громадської думки щодо статусу російської мови в Україні. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України*. 2012. Вип. 2 (58). С. 27-44.

26. Кушакова-Костицька Н. Національна ідентичність як психологічна проблема особистості в інформаційну добу. *Юридична психологія та педагогіка.* Київ, 2009. № 2(6). С. 276-283. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/urpp_2009_2_28

27. Луцишин Г. І. Проблема національної ідентичності в умовах глобалізації. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. 2013. (№ 25) С. 166-171.

28. Матейко К. Український народний одяг: етнографічний словник / відп. ред. Р. Кирчів. НАН України. Інститут народознавства. Київ : Наукова думка, 1996. 196 с.

29. Мельник О. О. Соціально-культурні чинники збереження української ідентичності в умовах вимушеної еміграції. *Науковий вісник Чернівецького університету. Серія: Філологія*. 2023. Вип. 746. С. 146-152.

30. Мельник О. О. Соціально-культурні чинники збереження української ідентичності в умовах вимушеної еміграції: магістерська робота: 22.00.04 / О. О. Мельник. Чернівці, 2023. 60 с.

31. Онуфрійчук К. Історіографія вивчення міської весільної обрядовості в Україні (50–80-ті роки XX століття). *Народна творчість та етнологія*. Київ, 2015. Т. 2. С. 93–103.

32. Папаяні І. В., Рабуш Г. В. Бути або відчувати. Релігійна ідентичність українців в добу постмодерну (Соціологічний аналіз проблеми). URL : ea.donntu.edu.ua/.../3.%20Стаття%20Папаяні%20Рабуш%.

33. Папаяні І. Релігійна ідентичність в межах теоретичного релігієзнавства. *Українське релігієзнавство*. 2009. № 52. С. 22-29.

34. Пашина Н. Розвиток теорії політичної ідентичності в сучасній європейській політичній науці. *Політологічні записки*. 2012. № 6. С. 138-149. URL : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/Polzap_2012_6_17.pdf

35. Руденко Ю. Національна ідентичність як складова цивілізаційної ідентичності в контексті забезпечення національної безпеки України. *Українознавчий альманах*. 2015. Вип. 18. С. 31-34. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukralm_2015_18_10.

36. Синяк Д. Етнічний фактор не стоїть на заваді об'єднанню громад. Результати дослідження. URL : https://decentralization.gov.ua/news/11970

37. Тимовчак І. Національна символіка, як елемент ідентичності держави в архітектурі дипломатичних представництв. *Сучасні проблеми Архітектури та Містобудування*. 2021. № 59. С. 316-326. URL : https://doi.org/10.32347/2077-3455.2021.59.316-326.

38. Тиский М. Етапи становлення української національної ідентичності. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Міжнародні відносини.* 2011. № 21. С. 111-114. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvvnum_2011_21_23

39. Титар О. Українські національно-культурні ідентичності Слобожанщини у контексті глобалізації: філософсько-антропологічний вимір : дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук. Харків : Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2016. 493 с.

40. Українська мала енциклопедія : 16 кн. : у 8 т. / проф. Є. Онацький. Накладом Адміністратури УАПЦ в Аргентині. Буенос-Айрес, 1958. Т. 1, кн. II : Літери В – Ґ. 595 с.

41. Українське суспільство в умовах війни. 2022: Колективна монографія. С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін.; за ред. член.-кор. НАН України, д. філос. н. Є. Головахи, д. соц. н. С. Макеєва. Київ : Інститут соціології НАН України, 2022, 410 с.

42. Шумка М. Л. Українська національна символіка як репрезентант національної ідентичності. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2016. (№ 9). С. 153-157.

43. Юрик Я. М. Вплив ідентичності на формування архітектури Львова у XX ст. : дис. канд. арх. 18.00.01 НУ «Львівська політехніка», 2012. 38 с.

44. T. Jashari-Kajtazi. Architecture as Political Expression/ the Expression of national identity in embassy buildings; Berlin experience. ResearchGate. 2014. URL : https://www.researchgate.net/publication/309311128_Architecture_as_Political_Expression_the_Exp

45. N. D. Guenova. Form Follows Values. Explaining Embassy Architecture: PhD diss. University of Tennessee, 2012. 202 p. URL : http://trace.tennessee.edu/utk_graddiss/1298.

46. Krawchenko B. Social change and national consciousness in twentieth-century Ukraine. London : University of Alberta, 1987. 384 p.

Додаток А

Анкета для дослідження

Мета дослідження: Визначення культурних маркерів ідентичності українців в умовах вимушеної еміграції.

Учасники дослідження: Українці, які проживають в Україні та за кордоном.

Анкета:

1. Вік:
   - 18-25 років
   - 26-35 років
   - 36-45 років
   - 46-55 років
   - 56-60 років
2. Стать:
   - Жінка
   - Чоловік
3. Місце проживання:
   - Україна
   - За кордоном (вказати країну)
4. Рівень освіти:
   - Початкова освіта
   - Середня освіта
   - Вища освіта
5. Професія:
   - Вказати професію
6. Дохід:
   - Низький
   - Середній
   - Високий
7. Чи вважаєте ви себе українцем?
   - Так
   - Ні
8. Які з наступних елементів є важливими для вашої української ідентичності?
   - Мова
   - Традиції та звичаї
   - Гастрономія
   - Музика та мистецтво
   - Інше (вказати)
9. Чи дотримуєтеся ви українських традицій та звичаїв?
   - Так
   - Ні
10. Чи споживаєте ви українську їжу?
    - Так

- Ні

11. Чи слухаєте ви українську музику?
    - Так
    - Ні
12. Чи дивитеся ви українські фільми та телепередачі?
    - Так
    - Ні
13. Чи підтримуєте ви українські культурні інституції та організації?
    - Так
    - Ні
14. Чи берете участь у українських культурних заходах?
    - Так
    - Ні
15. Чи вважаєте ви, що культурні маркери ідентичності українців в умовах вимушеної еміграції стають ще більш важливими?
    - Так
    - Ні
16. Чи можете ви запропонувати інші фактори, які є важливими для збереження української ідентичності в умовах вимушеної еміграції?
    - Так
    - Ні

Просимо вас відповісти на всі питання максимально чесно.

Дякую за участь у дослідженні!

ДОДАТОК Б

Глибинні інтерв'ю

Ось приклад глибинного інтерв'ю, яке можна було б провести в рамках дослідження культурних маркерів ідентичності українців в умовах вимушеної еміграції:

Запитання: Як ви вважаєте, які культурні маркери є найважливішими для української ідентичності?

Відповідь: Я вважаю, що найважливішими культурними маркерами української ідентичності є мова, традиції та звичаї. Мова є невід'ємною частиною української культури та ідентичності. Традиції та звичаї передаються з покоління в покоління і є важливою частиною української культури.

Запитання: Чи намагаєтеся ви якомога більше спілкуватися українською мовою в умовах вимушеної еміграції?

Відповідь: Так, я намагаюся якомога більше спілкуватися українською мовою. Я розмовляю українською з друзями та родичами, а також намагаюся дивитися українські фільми та телепередачі.

Запитання: Чи дотримуєтеся ви українських традицій та звичаїв в умовах вимушеної еміграції?

Відповідь: Так, я намагаюся дотримуватися українських традицій та звичаїв. Я святкую українські свята, а також готую українську їжу.

Запитання: Як ви вважаєте, культурні маркери ідентичності українців в умовах вимушеної еміграції стають ще більш важливими?

Відповідь: Я вважаю, що культурні маркери ідентичності українців в умовах вимушеної еміграції стають ще більш важливими. В умовах іноземного середовища українці намагаються зберегти свою культуру та ідентичність.

Це лише один приклад, і в залежності від конкретних цілей дослідження можуть бути задані інші запитання. Глибинні інтерв'ю є цінним методом дослідження, який дозволяє отримати детальну інформацію про думки та переконання респондентів.

Ось ще кілька прикладів запитань, які можна було б задати в глибинному інтерв'ю:

- Які українські культурні маркери є найважливішими для вас особисто?
- Як ви сприймаєте українську культуру в умовах вимушеної еміграції?
- Які фактори допомагають вам зберегти свою українську ідентичність в умовах вимушеної еміграції?
- Які фактори ускладнюють вам збереження своєї української ідентичності в умовах вимушеної еміграції?

ДЕКЛАРАЦІЯ
АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗНУ

Я, *Сущевських Анатолій Іванович*, студент магістратури
денної форми навчання
філологічного факультету
спеціальності *035 «Філологія»*
освітньої програми *035.033 «Переклад та міжкультурні комунікації»*
спеціалізації *035.033 «Слов'янські мова та література (переклад влючно), перша – польська»*
адреса електронної пошти asushchevskykh@gmail.com
підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота магістра на тему «Культурні маркери ідентичності українців в умовах вимушеної еміграції» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України "Про освіту", зі змістом яких ознайомлений;
– заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;
– згоден на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата _____ Підпис _____ А. І. Сущевських

Дата _____ Підпис _____ І. С. Бондаренко